

Møte onsdag den 8. desember kl. 15

President: Å g o t V a l l e

D a g s o r d e n (nr. 11):

1. Innstilling frå kommunalkomiteen om lov om endringar i lønnsgarantilova (Innst. O. nr. 24 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 9 (2004-2005) Del II)
2. Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og Magnhild Meltveit Kleppa om lov om endring i lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie (5. ferieuke) (Innst. O. nr. 30 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:60 (2003-2004))
3. Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endring i lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering (Innst. O. nr. 28 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 26 (2004-2005))
4. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) (Innst. O. nr. 33 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 13 (2004-2005))
5. Referat

S a k n r . 1

Innstilling frå kommunalkomiteen om lov om endringar i lønnsgarantilova (Innst. O. nr. 24 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 9 (2004-2005) Del II)

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at det tidlige er vedtatt at Odelstinget skal fortsette helt til dagens sakskart er ferdigbehandlet. Det går jeg ut fra at representantene er oppmerksomme på.

Anita Apelthun Sæle (KrF) [15:00:14] (ordfører for saka): Sidan 1974 har lønnsgarantilova sikra arbeidstakarane m.a. lønn og feriepengar sjølv om arbeidsplassen er konkurs og insolvent. Velferdssamfunnet verkar. Men som dei fleste andre velferdsytningar har også denne auka kraftig i omfang. Foresetnadene i 1974 var at ordninga skulle vera ein eigen post på statsbudsjettet og dekkjast av arbeidsgjevaravgifta. Det siste har ikkje skjedd – iallfall i svært avgrensa grad. Lønnsgarantien har vorte ei stønadsordning, rett og slett.

Gjennomsnittleg utbetaling til dei som har trong for ordninga, var 55 000 kr i 2003. No foreslår Regjeringa at maksimal utbetaling skal reduserast frå 3 G, som er ca. 176 000 kr, til 2 G, som er ca. 117 000 kr. Nokon vil naturlegvis tapa på det, men det vil i størst grad ramma dei som i utgangspunktet hadde god lønn og store krav, og ikkje majoriteten av dei som har gjort seg nytte av denne lova. Det er ille å verta arbeidslaus. Det er urovekkjande mange konkursar, men dei med høg lønn har som oftast også størst moglegheit til å manøvrera i situasjonen.

Det er eit stort fleirtal, alle utanom SV, som stør innstillinga, som eg hermed tilrår.

Geir-Ketil Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [15:02:09]: Det er viktig å ha ei lønnsgarantiordning, ikkje minst fordi det vil tryggje arbeidstakarane økonomisk i ein situasjon der bedrifter går konkurs. Sjølv om det har blitt ei stønadsordning, som saksordførar var inne på, så er det ein vel så viktig fordel.

Ei endring som Regjeringa no foreslår, frå 3 G til 2 G, kan verke dramatisk i utgangspunktet, og kanskje er det det òg. Når Arbeidarpartiet likevel vel å følgje forslaget frå Regjeringa i denne saka, er ikkje det utan ei viss bekymring. Ein kan sjølvsagt få uheldige utslag ved ei slik endring, og det vil ikkje vere bra. Derfor vil me innstendig be om at Regjeringa følgjer nøye med, slik at det ikkje skjer. Eg vil melde om at Arbeidarpartiet snart vil kome tilbake igjen til denne saka dersom ordninga skulle vise seg å ikkje fungere etter formålet.

Torbjørn Andersen (FrP) [15:03:39]: Jeg ber bare om ordet til en kort redegjørelse fra Fremskrittspartiets side vedrørende denne sak.

Innledningsvis vil jeg få vise til at Fremskrittspartiet slutter seg til Regjeringens forslag til endring i lønnsgarantiloven. De foreslåtte endringene i lønnsgarantiloven innebærer at maksimal dekning gjennom lønnsgarantiordningen ved konkurs blir redusert fra gjeldende 3 G, altså ca. 176 000 kr til 2 G, ca. 117 000 kr.

Jeg vil nevne at de aller fleste som vil bli omfattet av denne loven i framtiden, trolig vil merke lite til de endringene som er foreslått, og som vil bli vedtatt med støtte av alle partier her i salen, unntatt SV. Det viktigste er at det fortsatt opprettholdes en ordning som gir en forsvarlig dekning av arbeidstakeres utestående lønnskrav ved konkurs hos arbeidsgiver.

Det er grunn til å merke seg at statens utgifter til lønnsgarantiordningen har økt til dels betydelig de senere årene. Det er av den grunn nødvendig å iverksette tiltak for å begrense veksten i utbetalingen gjennom lønnsgarantiordningen når det gjelder lønn, feriepenger og en del andre ytelser som arbeidstakere ikke får dekket av arbeidsgiver på grunn av konkurs.

Den årlige innsparingen for staten er beregnet til i overkant av 50 mill. kr, ca. 53 mill. kr. Den gjennomsnittlige utbetalingen pr. arbeidstaker som ble omfattet av denne ordningen i 2003, var rundt 55 000 kr. Som arbeidstaker vil man, selv etter at den foreslåtte reduksjonen blir innført, fortsatt få dekket inntil 2 G, rundt ca. 117 000 kr, altså over det dobbelte av hva gjennomsnittet var for disse utbetalingene i 2003.

Fremskrittspartiet mener på denne bakgrunn at de lønsmessige og økonomiske kravene fra majoriteten av arbeidstakere som er ansatt ved bedrifter som går konkurs, blir forsvarlig ivaretatt også etter denne lovendringen, og at de fleste arbeidstakere fortsatt vil få dekket

sine utestående lønnskrav på en god måte gjennom lønnsgarantiordningen ved en eventuell konkurs.

Jeg vil bare avslutningsvis også få vise til at Norge gjennom EØS-avtalen er forpliktet til å ha en garantiinstitusjon som sikrer arbeidstakere lønn ved konkurs hos arbeidsgiver, og at Norge selv etter denne lovendringen fortsatt vil ha en tilfredsstillende ordning for å ivareta arbeidstakernes lønnskrav ved konkurs hos arbeidsgiver – også sett i forhold til tilsvarende ordninger man har på dette området i de fleste andre land i Europa.

Karin Andersen (SV) [15:06:53]: SV er som eneste parti imot å kutte i lønnsgarantiordningen ved konkurs fra 3 G til 2 G. Vi er litt forundret over det. Saksordfører sier at velferdsordninger virker. Ja, de gjør det, og det skal vi være glad for.

Denne saken dreier seg altså om personer som er i en ganske dramatisk situasjon. De har jobbet i en bedrift som har gått konkurs, og de pengene de skulle hatt i lønn, har gått med i sluket. Det er jo det dette dreier seg om. Jeg registrerer at de som går inn for dette kuttet, argumenterer med at det er de med best råd som blir rammet. Jeg har ikke sett et eneste bevis på at dette er tilfellet. Tvert imot er det jo de som har store krav her, som bedriften kanskje skylder mest, som taper.

Det er en årlig innsparing på 53 mill. kr, og de pengene er det altså folk som har mistet jobben og som har mistet lønnen de har inntjent, som skal bære tapet av. Jeg må si at SV ikke synes dette er noen god løsning, når staten ikke akkurat er i en meget trent økonomisk situasjon, for å si det slik. Ingen kan påstå at staten er det i dag.

Jeg er glad for at Arbeiderpartiet innser at dette kan slå dramatisk ut, og at de er villig til å revurdere sin posisjon hvis så skulle skje. Jeg vil også oppfordre statsråden, så godt det lar seg gjøre, om å se på virkningene av disse endringene, for det kan være dramatisk – det tror jeg de fleste av oss kan forestille seg – å miste en såpass stor sum penger som 1 G utgjør. Sjøl med vår lønn tror jeg det ville merkes at en slik sum forsvinner ut av de inntektene man har regnet med skal komme inn.

Noen her har henvist til gjennomsnittet – og det kan være greit – men ingen lever sitt liv i et slags gjennomsnitt. De aller fleste lever faktisk av de pengene de har i lønningsposen sin, og når pengene forsvinner, er det ikke gjennomsnittet som har noen betydning. Det har jo betydning om man faktisk får dekket den lønnen man har tapt, eller ikke. Det er det denne saken dreier seg om.

Med de argumentene jeg har framført nå, vil SV gå imot denne endringen, en innstramming overfor folk som har vært uheldige og mistet jobben. Vi synes ikke at det er noen politisk gode grunner for å gjøre en slik endring i dag.

Statsråd Dagfinn Høybråten [15:09:51]: Regjeringen har foreslått å redusere maksimalgrensen for lønnsgarantiutbetalinger fra 3 G til 2 G, dvs. fra 176 334 kr til 117 556 kr. Det innebærer at arbeidstakernes utbetaling i

det enkelte tilfellet vil bli begrenset til et beløp som tilsvarer to ganger folketrygdens grunnbeløp.

Bakgrunnen for forslaget er at statens utgifter i tilknytning til lønnsgarantiutbetalinger har økt de senere år. Antall lønnsgarantisaker har steget hvert år fra 2000, og antall saker i 2003 var det høyeste siden 1993. Dette skyldes bl.a. en stor økning i antall konkurser. Tallene for 2004 viser en nedgang i forhold til 2003, men det er fremdeles behov for å redusere utgiftene knyttet til ordningen.

Flertallet i kommunalkomiteen støtter Regjeringens forslag og mener at endringene ikke gir vesentlig dårligere vilkår for flertallet av arbeidstakerne som rammes av konkurs. Flertallet i komiteen ber Regjeringen følge med på hvordan lønnsgarantiordningen utvikler seg, for å sikre at den fremdeles fungerer etter formålet. Jeg kan forsikre at vi vil følge nøye med på dette, og gjøre vårt beste for å ivareta hensynet til arbeidstakerne.

Mindretallet i komiteen mener at forslaget i praksis innebærer at de som har det største behovet for økonomisk bistand, blir rammet hardest. Det kan jeg ikke si meg enig i. Den gjennomsnittlige utbetaling pr. arbeidstaker lå i 2003 på 55 000 kr, dvs. et godt stykke under den foreslåtte nye maksimalgrensen. Bare 13 pst. av arbeidstakerne som i 2003 fikk utbetalt lønnsgarantidekning, fikk utbetalt mer enn 120 000 kr. Jeg antar derfor at relativt få arbeidstakere vil bli berørt av forslaget, og at det først og fremst vil få noe å si for arbeidstakere med relativt høye opptjente krav.

Jeg vil også si at arbeidstakere som ikke er i arbeid etter konkursåpning, normalt vil ha krav på arbeidsledighetstrygd. Dette vil avhjelpe den økonomiske situasjonen for arbeidstakere som rammes av konkurs.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 224)

S a k n r . 2

Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og Magnhild Meltveit Kleppa om lov om endring i lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie (5. ferieuke) (Innst. O. nr. 30 (2004-2005), jf. Dokument nr. 8:60 (2003-2004))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Heikki Holmås (SV) [15:12:26] (ordfører for saken): Hvis man var på ferie i USA og ble spurt om hvor mange ferieuker man har i Norge, er jeg sikker på at man hadde svart fem. Og så hadde man vel kanskje lagt til at det faktisk er noen som har enda mer ferie. For eksempel har læ-

(Holmås)

terne fri i åtte uker, og vi som sitter på Stortinget, har møtefri fra juni til oktober – men det er altså ikke fri. (Munterhet i salen) Man hadde garantert aldri tenkt at det finnes noen her i landet som ikke har den femte ferieuken, men det er det faktisk. Det er det Senterpartiet har ønsket å gjøre noe med, gjennom det lovforslaget vi behandler nå.

Nesten alle har fem ferieuker. I et brev av 12. november til SV gir statsråd Høybråten oss tallene som viser at 74 pst. har tariffestet rett til en femte ferieuke. Dette er alle i offentlig sektor, som utgjør omtrent 35 pst. av landets 2,1 millioner arbeidstakere. I tillegg kommer alle organiserte med tariffavtaler i privat sektor – 810 000 arbeidstakere, om lag 53 pst. av dem i privat sektor – og alle de som jobber i bedrifter og bransjer som følger tariff. Med disse arbeidstakerne er det sannsynlig at det er ca. 90 pst. som har en femte ferieuke.

Alle burde ha fem ukers ferie. Det mener et flertall i komiteen – Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. Resten av komiteen – regjeringspartiene og Fremskrittspartiet – mener ikke det. De mener det er for dyrt, og at det kan ramme kostnadsnivået i konkurranseutsatt næringsliv. Dermed viser de at de faktisk ikke har satt seg inn i hvordan forholdene i arbeidslivet er. Når 90 pst. har en femte ferieuke, har så å si alle i konkurranseutsatt næringsliv en femte ferieuke. De som ikke har det, er de som jobber i hotell- og restaurantsektoren, de som jobber i handel og kontor-sektoren, de som er midlertidig ansatt, og de som ikke er i forhandlingsposisjon. Kort sagt: De som ikke har en femte ferieuke, er de som har svakest tilknytning til arbeidslivet, de med dårligst betalte jobber, og de som har de dårligste arbeidsforholdene.

Vi har i Norge lang tradisjon for at først kjemper fagbevegelsen fram goder, velferdsordninger, og deretter gjøres det til lov som gjelder alle. 40-timersuken er et eksempel på det. Andre deler av arbeidsmiljøloven gjaldt først i deler av næringslivet og deretter i hele, da det ble lovfestet. Trygderettigheter har vi, og vi har det forslaget som fagbevegelsen fremmet i forbindelse med siste lønnsoppgjør, nemlig at vi skulle ha tjenestepensjoner til alle, noe i og for seg Regjeringen sluttet opp om. Så dette er en bred tradisjon, og det er en lang tradisjon vi har hatt i Norge.

Det er to forhold som vi kan trekke fram, som ikke ennå er lovfestet. Det er 37,5 timers uke. Vi regner med at vi i Norge har 37,5 timers uke, men fortsatt står det i arbeidsmiljøloven at vi har 40 timers uke.

En annen ting er det vi diskuterer nå, en femte ferieuke, som vi ennå ikke har i loven. Vi er *for* at folk skal få en femte ferieuke, men vi stemmer imot i dag. Grunnen til det er at vi mener at det i utgangspunktet må være fagbevegelsen selv som fremmer kravet og sier at nå mener vi at det som vi har kjempet fram, skal gjelde alle arbeidstakere.

Det er en grunn til at vi stemmer imot i dag. Jeg merket meg med glede – får jeg vel si – at statsråden i brevet til oss av 12. november skriver at departementet i løpet av våren vil gå igjennom loven, høre partene i arbeids-

livet og vurdere om loven skal endres. Det synes jeg er bra. Men fra flertallets side mener vi statsråden må komme tilbake til Stortinget etter at han har foretatt denne vurderingen, med en oversikt over hvor mange det er som i dag ikke omfattes av en femte ferieuke.

Jeg har merket meg at regjeringspartiene ikke har vært med på dette. Derfor vil jeg avslutte innlegget mitt med å be statsråden i sitt innlegg gjøre rede for om man tenker å komme tilbake igjen til Stortinget. Det synes vi hadde vært bra, for vi håper fagbevegelsen tar oppfordringen om å fremme dette kravet på vegne av dem som i dag ikke er omfattet av en femte ferieuke. Så skal vi gjøre vårt her i Stortinget for å sørge for at dette blir noe som gjelder alle i Norge.

Hans Kristian Hogsnes (H) [15:17:32]: Regjeringspartiene finner, i likhet med et stort flertall i kommunalkomiteen, ikke å ville anbefale at vi nå lovfester en femte ferieuke i Norge. Bakgrunnen for dette er helt kort at forhandlinger om lønn, ferie, arbeidstid eller andre goder handler om prioriteringer. Jeg mener Stortinget bør utvise stor varsomhet med å lovregulere forhold som blir avgjort av partene i arbeidslivet.

Når enkelte grupper prioriterer ferie framfor lønn, finner flertallet i denne saken det ikke riktig automatisk å utvide lovfesting av rett til en femte ferieuke. De parter som har fremforhandlet en slik løsning, eventuelt på bekostning av andre goder, vil ha god grunn til å finne det svært urimelig at myndighetene umiddelbart skal gi tilsvarende rettigheter til de øvrige arbeidstakerne. Det andre poenget er kostnadene. Konsekvensene av en slik lovfesting kan bli meget store, spesielt innenfor deler av privat sektor. Kostnadsnivået i konkurranseutsatt næringsliv er allerede høyt i forhold til land det er naturlig å sammenligne seg med, spesielt når det gjelder prisen på arbeidskraft. Derfor er det et riktig prinsipp at vi fortsatt overlater til partene å avtale innføring av en eventuell femukers ferie.

Torbjørn Andersen (FrP) [15:19:05]: Fremskrittspartiet er uenig i forslaget fra Senterpartiet. Fremskrittspartiet kan ikke se at det under behandlingen av denne saken er framkommet noen avgjørende argumenter som sterkt taler for å innføre lovfesting av en femte ferieuke.

Fremskrittspartiet kan heller ikke se at det er avdekket noen viktige samfunnsmessige anliggender som tilsier at det er behov for å lovfeste en femte ferieuke i tråd med det forslagsstillerne ønsket i Dokument nr. 8:60.

Fremskrittspartiet mener primært at det ikke er hensiktsmessig å lovfeste retten til en femte ferieuke, fordi dette er et spørsmål som bør avgjøres av partene i arbeidslivet selv, og ikke av Stortinget som lovgivende myndighet. Hvorvidt alle arbeidstakere i framtiden skal ha rett til en femte ferieuke, bør derfor etter mitt syn ikke engang være gjenstand for noen vurdering fra Stortingets og Regjeringens side, men slike vurderinger bør i sin helhet overlates suverent til partene i arbeidslivet selv.

Det er altså et faktum i dag at partene i arbeidslivet selv har sørget for at de aller fleste arbeidstakere i Norge

allerede har fått rett til en femte ferieuke, selv om en femte ferieuke ikke er direkte regulert gjennom norsk lovgivning. Så når det i dokumentet pekes på at de fleste arbeidstakere i dag allerede har rett til en femte ferieuke, er det selvsagt helt riktig.

Det synes imidlertid allikevel å være noe vanskelig å tallfeste helt nøyaktig hvor stor andel av norske arbeidstakere som faktisk har rett til en femte ferieuke. De økonomiske konsekvensene av å lovfeste en femte ferieuke for næringslivet og samfunnet er derfor såpass usikre at man av den grunn bør være tilbakeholden med en lovfesting slik forslagsstillerne ønsker.

Forslagsstillerne fra Senterpartiet vil altså over natta, nærmest ved et lyngrep, endre ferieloven uten i det hele tatt å be om en eneste utredning av de konsekvenser en slik endring eventuelt vil medføre for norsk næringsliv og norske arbeidsplasser. En slik forhastet saksbehandling synes verken akseptabel eller særlig fornuftig, av flere årsaker. I den form forslaget er utarbeidet, som et konkret lovendringsforslag, uten noen utredning på forhånd, sier det seg selv at det er vanskelig å slutte seg til innholdet i forslaget.

Fremskrittspartiet viser for øvrig til innstillingen, der det klart framgår at vi ikke kan gi vår støtte til dette forslaget, men at vi ikke prinsipielt motsetter oss en femte ferieuke for alle arbeidstakere dersom partene selv, bedriftenes ansatte og arbeidsgiverne, i samarbeid og gjennom forhandlinger måtte bli enige om dette forhold.

I denne sak må en også merke seg at alle partier, unntatt forslagsstillerne fra Senterpartiet, mener at det bør utvises varsomhet med å lovregulere forhold som bør bli avgjort mellom partene i arbeidslivet.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [15:22:33]: Når Senterpartiet fremmer forslag om å lovfesta ei femte ferieuke, er det ut frå ein situasjon der det er ei gjengs oppfatning at ein har rett på fem ferieuker i Noreg.

Vi har òg registrert at alt i 1988 blei det i lova gitt opening for å gi ferie «inntil 5 virkedager utover feriefritiden etter § 5». Ved tariffoppgjeret 2000–2001 var det mange som fekk ei femte ferieuke.

Statsråden har, på svar til saksordførar, gitt utfyllande opplysningar som ytterlegare skulle styrka moglegheita for lovfesting fordi statsråden har sagt for det fyrste at heile offentleg sektor har ei femte ferieuke, for det andre at innan NHO sitt område er delen verksemdar som enten har tariffavtale eller som fylgjer tariffavtalen, så høg som 85 pst., og HSH har opplyst at i varehandelen er det vanleg at verksemdene følgjer tariffavtalane, sjølv om dei ikkje er avtalemessig forplikta av dei.

Eg vil understreka at vi frå Senterpartiet er nøgde med at statsråden har varsla at han vil sjå nærare på dette i samband med gjennomgangen av ferielova. Vi synest faktisk det er unødvendig, når det her er heilt tydeleg at det er nokre få som står att. Det er viktig å få ei femte veke på plass for desse få som dette gjeld, og som ein kan finna i hotell- og restaurantsektoren og i nokre små bedrifter.

Arbeidarpartiet og SV støttar opp om det statsråden seier. Dei vil be om både ei oversikt over kor mange som eigentleg ikkje er omfatta pr. dato, og dei vil be om ei vurdering av lovfesting. Det er vi òg nøgde med. Men eg må seia at eg er overraska over Høgre, Kristeleg Folkeparti og Framstegspartiet si tilnærming. Dei malar ut nokre svære omkostningar ved eit slikt vedtak, og framstiller det som om alt som gjeld rettar innan arbeidsmiljø, skal framforhandlast mellom partane. Eg finn grunn til å minna om at Stortinget jamleg vedtek endringar som både gjeld arbeidsmiljølovverket og trygderettar, der det er slik at oftest arbeidstakarorganisasjonane, men lat oss seia partane i arbeidslivet saman har funne fram til og blitt einige om endringar i forhandlingar. Så følgjer ein opp med lovfesting frå Stortingets side når det har gått ei tid, for at dette skal gjelda alle.

Eg synest det blir heilt feil å framstilla dette som om det skulle vera noko nytt å fremma eit forslag som dette. Det som sjølvstendig ikkje er så vanleg, er at dette blir fremma frå Stortingets side, at det ikkje er Regjeringa som kjem med det.

Men eg må seia at kanskje er det eit lyspunkt å spora i merknadene frå Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Høgre. Det er for meg noko uventa at dei legg vekt på det som skjer i forhandlingar mellom partane i arbeidslivet. Det ser til og med faktisk ut som dei i denne saka skugar arbeidstakarorganisasjonane framfor seg, og viser til det som dei har kjempa fram. Då opnar det seg nye, interessante moglegheiter, både i forhold til dei synspunkta som no kjem, dei oppmodingane som kjem i forhold til tiltak mot sosial dumping, og dei høyringsutsegnene som blir utarbeidde når det gjeld Arbeidslivlovutvalets innstilling.

Viss denne runden kunne føra til at desse partia vert meir lydhøre i ein slik samanheng, har faktisk dette forslaget i alle fall medført noko, fordi dei har prøvd å ta standpunkt i forhold til arbeidstakarorganisasjonane sine synspunkt.

Til slutt tar eg opp Senterpartiets forslag.

Presidenten: Representanten Magnhild Meltveit Kleppa har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Statsråd Dagfinn Høybråten [15:27:59]: Jeg skal ikke bidra til å forlenge debatten ved å gjenta kloke ting som er sagt om begrunnelsen fra flertallets side for ikke å gå inn for dette forslaget. Jeg tror det er viktig at en utviser varsomhet og tilbakeholdenhet med å lovregulere forhold som avgjøres mellom partene i arbeidslivet. En utvidelse av ferie utover lovbestemte minstekrav er etter mitt syn et typisk velferdsgode som naturlig vil være forhandlingstema mellom partene i lønnsoppgjørene.

Med det har jeg ikke sagt at enhver forbedring i forhold til arbeidsmiljøspørsmål først skal forhandles fram mellom partene og deretter lovfestes. Det er en holdning som verken Regjeringen eller – jeg tror jeg trygt kan si – det flertall som står bak å avvise dette forslaget, har. Men en tilbakeholdenhet overfor dette ligger til grunn for det

synet som er framkommet i innstillingen fra flertallet, og som jeg er enig i.

Jeg skal kort kommentere spørsmålet om gjennomgangen av ferieloven som er nevnt i brevet til komiteen. Det er et tiltak som vi vil følge opp. Vi vil innhente synspunkter fra partene i arbeidslivet. Det er for øvrig ikke noe spesielt at vi gjør det. Det gjør vi på alle områder hvor vi arbeider med spørsmål som berører de interesser som partene er satt til å forvalte. På det grunnlaget vil Regjeringen vurdere om det er behov for å gjøre endringer, og vi vil sørge for å holde Stortinget orientert om våre vurderinger.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 224)

S a k n r . 3

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endring i lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering (Innst. O. nr. 28 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 26 (2004-2005))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 224)

S a k n r . 4

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) (Innst. O. nr. 33 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 13 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 20 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver gruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hallgeir H. Langeland (SV) [15:31:32] (ordfører for saka): Lat meg starta med å ta opp SV sine forslag.

Lat meg så halda fram med å takka for samarbeidet i komiteen. Det blei ikkje så mykje samarbeid av det, må eg riktignok innrømme, for etter at SV hadde invitert til samarbeid, forsvann Regjeringa, som me hadde samarbeidd med i 2002, over til Arbeidarpartiet og klimakame-

ratane der. I den samanheng var det jo litt rart å sjå Jon Lilletun skriva i Nationen på måndag om den miljømølja som vil oppstå i samband med eit samarbeid mellom Arbeidarpartiet og SV på miljøfronten. Men no er det altså Kristeleg Folkeparti sjølv som lagar denne mølja, i samarbeid med Arbeidarpartiet.

Eit par ord som saksordfører: Eg registrerer at komiteen er enig om dei reduksjonsmåla som er sette opp, og den tidshorisonten som dei er sette opp i forhold til. Komiteen er òg enig om at lova berre er eitt av fleire verkemiddel for å nå Kyoto-forpliktingane, som eg minnar om er + 1 pst. i forhold til 1990-nivået. No ligg Noreg på ca. 10 pst., så utfordringa er stor.

Komiteen, minus Framstegspartiet, er òg enig i at det framlagde forslaget kan gje kunnskap og kompetanse til ei eventuell innlemming av eit internasjonalt kvotesystem i Kyoto-perioden 2008–2012.

Vår nye miljøvernminister sa ved tiltredinga at klimapolitikken er den viktigaste saka hans. Det gav håp for SV, for SV er enig i det. Det kan me sjå rundt om i verda blant fattige land, i Bangladesh og andre stader, der folk mistar livet på grunn av at ein ikkje tek klimaproblemet på alvor og gjer noko med det. Tusenvis av menneske omkjem i fattige land på grunn av klimagassutslepp. Men no merkar ein òg meir til dette i Noreg. Dei siste vekene har ein fått meir flaum og ras og øydeleggjande vêr i Noreg – meir vêr, kan ein seia – som ein illustrasjon på at klimaproblemet flytter seg også hit. Dessutan blei det nyleg lagt fram ein rapport om Arktis. Nedsmeltinga der går no raskare. Det uroa både miljøvernministeren og Langeland, som var til stades då denne rapporten blei lagt fram.

Med denne kunnskapen og klimaet som viktigaste sak blir dagens vedtak eit tilbakeskritt og er ikkje i samsvar med det klimaforliket som SV hadde med Regjeringa i 2002. Regjeringa bryt altså samarbeidet med SV og går til Arbeidarpartiet. Eg hugsar godt den 9. mars 2000, då Bondevik I-regjeringa stod på sitt. Statsministeren nekta då å svekkja forureiningslova og gjera det enklare å byggja sterkt forureinande gasskraftverk. Det ville han ikkje. SV og ei samla miljøørslø støtta han og viste respekt for den handlinga som då blei gjord, fordi ein tok klimaproblema på alvor. No, fire år seinare, byggjer altså den same statsministeren, med det same namnet, no i Bondevik II-regjeringa, sterkt forureinande gasskraftverk på Snøhvit. Han kan risikera å bli entreprenør og grunnsteinsnedleggjar for to–tre gasskraftverk til i Noreg. Så kan Kristeleg Folkeparti seia: Det har andre bestemt, så det må han berre gjera. Ja, men sist gong andre bestemte det, tok han altså klimapolitikken alvorlegare enn sin eigen posisjon og gjekk av, den 9. mars 2000.

SV ønskjer å halda fram med klimasamarbeidet med Regjeringa. Me inviterte til det. Me hadde samtalar om det. Me ønskjer å ta det miljøvernministeren sa, på alvor, at klimapolitikken er det viktigaste. Men det var tydelegvis ikkje nok. Kristeleg Folkeparti og Venstre var tydelegvis ikkje tunge nok i Regjeringa. Dermed fekk ein tilbake det samarbeidet ein hadde den 9. mars 2000. Høgre og Arbeidarpartiet stod igjen saman om klimapolitikken,

ein klimapolitikk som har same mål som i 2000: å byggja fleire gasskraftverk.

SV står ved det ambisjonsnivået som me hadde i 2002 saman med regjeringspartia. Me må gjera jobben vår heime. Det er det viktig for SV å få fram. Me ønskte å bidra til at det ikkje blei fleire sterkt forureinande gasskraftverk. Me ønskte å gje gasskraftverket på Snøhvit ei CO₂-avgift i samsvar med det dei har offshore, som kunne pressa Statoil nettopp til å foreta ei CO₂-handtering slik at me kunne bruka CO₂ bl.a. til å pressa ut meir olje offshore, altså auka oljeutvinninga. Dette ønskte me å diskutera. Eg konstaterer at ein framleis ikkje har bestemt kva slags regime ein skal ha på Snøhvit. På Snøhvit veit ein altså at det like ved skal byggjast ein såkalla CO₂-pilot, der ein nettopp skal reinsa CO₂. Så korfor kan me ikkje gjera det fullskala på Snøhvit, slik som SV ønskjer å samarbeida med regjeringspartia om? Det ville vore offensivt. Men det vil altså ikkje Høgre og Arbeidarpartiet, så det blir det ikkje noko av. Det kunne vore freistande å seia at den CO₂-handteringa kunne ein lagt inn i dei 11 milliardane ein har i overskridingar, så var det ingen som merka det. Men det vil sjølvsagt ikkje SV anbefala.

Alle sektorar må sterkt bidra til reduksjonar. Det krev ei omlegging av politikken, ikkje berre eit kvoteregime. Me treng ein energipolitikk som har andre svar enn det oljeindustrien, PIL, LO og Arbeidarpartiet seier. Me treng ein energipolitikk som faktisk bidreg til å redusera utsleppa og bidreg til å redusera veksten. Der har SV eit alternativ som seier at me skal skaffa 20 TWh ny fornybar kraft innan 2010, utan å byggja gasskraftverk.

Og kva må me gjera på transportsektoren? Jo, me må sjølvsagt inn med konkrete tiltak for å få ned biltrafikken, for å få ned godstrafikken på veg og få meir over på kollektivtransport og jernbane. Det er forslag som monnar.

Når det gjeld industrien, har SV hatt som politikk at me faktisk ønskjer å gje industrien eit kraftregime som dei kan leva med, og som er langsiktig. I 1998 foreslo me 12,5 øre, men me stilte krav. Det gjer me framleis. Me vil jobba for eit industrikraftregime som kan gje industrien i Noreg langsiktigheit. Føresetnaden er altså at ein får ei skikkeleg satsing på enøk, og får ei skikkeleg satsing på å få ned klimagassutsleppa. Det ønskjer me òg å samarbeida med Regjeringa om, men det vil dei ikkje.

Når det gjeld offshore, kunne ein òg gjort mykje. No blei det ikkje noko der i første runde. Men kva om ein i sterkare grad gjorde det som SV har jobba for i mange år, og som me òg har fått regjeringspartia med på å greia ut, kva om ein klarte å fasa ut ein del av dei gasskraftverka som sviv offshore? Då ville ein ved den elektrifiseringa plutsleg fått ein betydeleg CO₂-reduksjon. Her er det mange ting me kan gjera, men det er lite som blir gjort. SV peiker her no på konkrete ting som ville innebera at ein faktisk tok klimaproblema på alvor.

SV sin invitasjon til fortsett klimapolitisk forlik med Bondevik blei avslått. Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre gjekk til Arbeidarpartiet. Arbeidarpartiet og Høgre har funne igjen tonen frå mars 2000. Då ville altså ikkje Bondevik ta ansvaret for ein klimapolitikk som

auka utsleppa ved bygging av gasskraftverk. No veit me mykje meir, og noko må gjerast for å få ned klimagassutsleppa. Og det er ikkje å byggja gasskraftverk.

Heilt til slutt: Kristeleg Folkeparti og Venstre fekk mykje skryt av miljørørsla den 9. mars 2000. No får Kristeleg Folkeparti og Venstre svært mykje skryt av NHO, LO, PIL, OLF, Industrikraft Midt-Norge, Naturkraft og Norsk Petroleumsinstitutt. Nye venner er ikkje alltid dei beste å ha.

Å g o t V a l l e hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Hallgeir H. Langeland har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Leif Frode Onarheim (H) [15:42:02]: Det er alltid spennende å høre på Hallgeir H. Langeland, han sparer ikke på konfekten.

Det er alltid hyggelig med invitasjoner, men i denne saken fant vi raskt ut at vi hadde en ganske god dialog med Arbeiderpartiet, og vi kom frem til gode løsninger. Det er slik – som vi var enige om da vi hadde forlik – at vi ønsket å få et godt system. Det er kommet. Det er litt smalere, men man har nå virkemidler på alle sektorer. Synes ikke Hallgeir H. Langeland at det egentlig er bra at delvis får man nå erfaring for hva man kan gjøre i et bredere kvotesystem, at man har opprettholdt de virkemidlene man har hatt, og at man har fått til en avtale slik at man får industrien til virkelig å satse på å oppfylle de kravene som de står foran?

Hallgeir H. Langeland (SV) [15:43:06]: Som eg sa i mitt innlegg, får ein altså no eit system – og det var berre Framstegspartiet som var ueinig i det – som gjer at ein kan skaffa seg kunnskap og kompetanse for å vera meir operativ til å bli innlemma i eit internasjonalt system i 2008. Faktisk er det noko av det SV òg har peikt på som eit positivt element. Men poenget er nettopp det som Onarheim sjølv tok opp, nemleg at ein lagar eit system som er mykje smalare enn det ein la opp til i forliket med SV, og som har mykje mindre ambisjonar. I ei verd der ein altså kan sjå at dette går feil veg, har regjeringspartia – og då Høgre – redusert sine ambisjonar i forhold til det ambisjonsnivået dei hadde saman med SV. Der ligg problemet til Onarheim. Dei har altså ikkje dei ambisjonane som eg og Onarheim hadde våren 2002.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Synnøve Konglevoll (A) [15:44:37]: Drivhuseffekten er en av de aller største utfordringene menneskeheten står overfor. Siden den industrielle revolusjonen har konsentrasjonen i atmosfæren av de viktigste klimagassene, CO₂, metan og lystgass, som er et nitrogenoksid, økt med henholdsvis 30, 150 og 17 pst. Fram til da hadde konsentrasjonene vært relativt stabile.

Nylig har vi fått en rapport fra Arktisk Råd som understreker alvorret. Rapporten fastslår at den gjennomsnittlige årstemperaturen i Arktis har økt. Det er regionale variasjoner, men en av trendene er at vintertemperaturene har økt mer enn sommertemperaturene. Oppvarminga av Arktis fører bl.a. til at isbreene smelter og havnivået stiger.

Rapporten bekrefter det som det nå er bred vitenskapelig enighet om: Det er de økte utslippene av klimagasser, bl.a. CO₂ fra kull, olje og gass, som er årsaken til det meste av den globale oppvarminga.

Opp mot dette veldige bakteppet er det enkelte som sier: Betyr det noen forskjell hva vi i lille Norge gjør?

Men for å bruke et annet bilde: I den store sammenhengen betyr det ikke så mye om lille Per stjeler en sjokolade i butikken. Men det betyr ikke at det er greit. Hvis alle fritt skulle forsyne seg av varene i butikken, ville det blitt kaotiske tilstander. På samme måte kan vi ikke ture fritt fram når det gjelder utslipp av klimagasser.

Norge har, som alle andre land, et ansvar. Som et av verdens rikeste land har vi også de beste forutsetningene for å kunne ta det ansvaret.

I dag sørger flertallet i Stortinget for at vi tar et lite skritt i retning av å få ned utslippene. For så ærlig skal vi være: Det er ikke slik at vi nå kan slå oss på brystet og si at nå har vi vedtatt et tidlig kvotesystem, så nå kan vi slappe av. Men vi har kommet et lite skritt nærmere målet, og det er positivt.

Arbeiderpartiet har altså inngått forlik med regjeringspartiene. Sakens ordfører, SVs representant Hallgeir H. Langeland, var skuffet over at regjeringspartiene har inngått forlik med oss. Årsaken til at Arbeiderpartiet har inngått dette forliket, er jo klar, det er at Regjeringa har foretatt en helomvendning og lagt seg veldig nær det opplegget som Arbeiderpartiet foreslo i siste runde.

Da Regjeringa tiltrådte høsten 1997, slaktet Regjeringa, med daværende miljøvernminister Børge Brende i spissen, Stoltenberg-regjeringas forslag i St.meld. nr. 54 for 2000-2001 om en avtale med prosessindustrien. Forslaget om et særnorsk kvotesystem i perioden 2005–2008 ble fremmet med brask og bram. To år etter at Børge Brende stod på talerstolen og sa at Arbeiderpartiet har valgt å melde seg ut av prosessen, drive et spill og opptre som i «Keiserens nye klær», som er ganske sterke ord fra en statsråd, var den samme Børge Brende 26. mars i år veldig stolt over å ha fått til en avtale med PIL, altså nøyaktig det vi argumenterte for den gang.

Hovedpoenget til Arbeiderpartiet er at vi skal ha en ambisiøs klimapolitikk, vi skal overholde forpliktelsene i Kyoto-avtalen, men samtidig gir det ingen global gevinst om industrien i Norge, som er en av de minst forurensende i verden, legges ned eller flyttes til andre land. Derfor var det og er det viktig for Arbeiderpartiet at industrien ikke får dårligere konkurransevilkår enn industrien i land det er naturlig å sammenligne seg med.

Nå har Regjeringa gått inn for en avtale og for et kvotesystem som ligger nær opptil EUs kvotesystem. Det syns vi er positivt, og det støtter vi. Samtidig har Arbeiderpartiet fått gjennomslag for at Regjeringa skal komme tilbake

til nærmere vurderinger når det gjelder treforedlingsindustrien, og når det gjelder såkalte cracker-anlegg, som brukes til å videreforedle våtgass. Gjennom å innlemme også disse i kvotesystemet vil disse aktørene i noe sterkere grad bli oppmuntret til å redusere sine klimagassutslipp.

Som sagt ligger forslaget tett opptil EUs kvotedirektiv. Vi har gitt støtte til Regjeringas opplegg med en bilateral avtale med EU, men forutsetter at om det ikke går, så må Regjeringa så raskt som mulig komme tilbake til Stortinget på en egnet måte.

Med det anbefaler jeg Arbeiderpartiets medlemmer å støtte innstillinga.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øyvind Vaksdal (FrP) [15:49:25]: Representanter fra Arbeiderpartiet har etter hvert utviklet en slags spesialitet, og det er å dobbeltkommunisere når det gjelder klimapolitikk, utslippskrav og muligheten for å bygge gasskraftverk. Går man på miljøkonferanser, får man høre at disse ønsker å innføre strenge utslippskrav og si nei til gasskraft, men når man treffer dem på energi- og gasskonferanser, er det bokstavelig talt «full gass».

Dette kommer også til uttrykk i dag, ved at Arbeiderpartiet ikke støtter Fremskrittspartiets krav i innstillingen om samme utslippskrav som i andre land innen EØS-området, mens man i morgen under budsjettbehandlingen står sammen med Fremskrittspartiet om nøyaktig det samme.

Er det ikke snart på tide at Arbeiderpartiet avklarer hva de egentlig skal mene i disse spørsmålene?

Synnøve Konglevoll (A) [15:50:38]: Det er slettes ikke slik at Arbeiderpartiet driver dobbeltkommunikasjon, for det er ikke noen motsetning mellom det å kunne stille miljøkrav til norsk industri og det å samtidig legge til rette for å ha like konkurransevilkår – at vi ikke skal ha vanskeligere vilkår for norsk industri enn det er i land det er naturlig å sammenligne seg med.

Men hvis det er noen som ofte har dobbeltkommunikasjon, er det Fremskrittspartiet, som bl.a. i denne innstillinga på den ene sida er imot kvotesystemet, men på den andre sida har forslag om å innlemme deler som industrien ønsker å få inn.

Hallgeir H. Langeland (SV) [15:51:25]: Eg er for så vidt enig med representanten Konglevoll i at framlegginga av innhaldet i klimakvoteproposisjonen var ein invitasjon til Arbeidarpartiet, men likevel valde SV å gjera eit forsøk, ut ifrå at me hadde hatt eit forlik med Regjeringa tidlegare.

Mi utfordring er: No skal jo Arbeidarpartiet og SV laga regjering, så då går alt greitt, men dersom ein skal filosofera eller tenkja litt i forhold til det faktum at det no er blitt lettare å byggja gasskraftverk, og at denne kvoteproposisjonen faktisk gjer det lettare å byggja forureinande gasskraftverk – og representanten er kjend med at SV har ein energipakke f.eks. på 20 TWh som ikkje for-

ureinar – innan 2010, kva for eit av dei alternativa meiner representanten det er mest fornuftig å satsa på?

Synnøve Konglevoll (A) [15:52:39]: Jeg er helt enig i målsettinga om å danne regjering, men vi må nå vinne valget først, og ta utgangspunkt i hva velgerne sier.

Når det gjelder gasskraftverk, mener jeg at SV overdriver betydningen dette kvotesystemet, som skal vare i tre år, har for beslutninger når det gjelder gasskraftverk. De som skal ta de beslutningene, må jo ta hensyn til et perspektiv på i hvert fall 30 år, om ikke mer. Så jeg mener at SV overdriver det.

I tillegg er det slik at man i dette kvotesystemet vil ha en hjemmel i forurensningsloven for å stille teknologikrav. Det synes vi i Arbeiderpartiet er positivt, og vi støtter det i den innstillinga som ligger til behandling i dag.

Siri A. Meling (H) [15:53:38]: Jeg ble litt inspirert av Hallgeir Langeland, som snakket om det å danne regjering sammen.

I denne saken som vi har til behandling i dag, står Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti unektelig ganske langt fra hverandre, selv om representanten Konglevoll prøver å tone ned betydningen av denne tidlige kvoteperioden. Jeg har lyst til å spørre representanten Konglevoll om hun tror at det vil være problematisk å skulle samarbeide med SV i et eventuelt regjeringssamarbeid. Arbeiderpartiet er jo tradisjonelt opptatt av industriens rammebetingelser. Det kunne være interessant å få noen kommentarer på det.

Synnøve Konglevoll (A) [15:54:31]: Jeg kan godt gi mange kommentarer til det, men det jeg kan si i denne omgang, er at representanten Siri Meling faktisk representerer et parti som er i regjeringssamarbeid med to andre partier som har et syn motsatt det Høyre har på gasskraftverk. Disse partiene har jo klart å komme fram til en enighet, og det burde borge for at det vil være mulig å komme fram til enighet, om det blir slik at det blir et flertall av Arbeiderpartiet, SV og kanskje Senterpartiet – kanskje til og med Kristelig Folkeparti kan være med i den nye regjeringa. Det vil det som sagt først og fremst være velgerne som avgjør, og eventuelle forhandlinger etterpå.

Presidenten: Presidenten registrerer at regjeringsforhandlinger er i gang her i salen.
Replikkordskiftet er omme.

Siri A. Meling (H) [15:55:33]: Trusselen om globale, menneskeskapte klimaendringer er kanskje den mest alvorlige globale miljøtrusselen vår klode står overfor i dag. Stadig nye forskningsresultater publiseres som underbygger dette, senest den såkalte ACIA-rapporten, som påpeker at isen ved polene smelter raskere enn tidligere antatt. Selv om det fortsatt hersker betydelig usikkerhet på dette feltet, er det all grunn til å ta klimautfordringene på alvor og være føre var.

Klimatrusselen er en global miljøutfordring. Klimagasser kjenner ingen landegrenser. I tillegg er klimatrusselen også et fattig-rik-problem. Klimaendringer medfører utfordringer for de områder og land som rammes. Forskjellen er at de fattige land ikke har de samme ressursene til å møte disse. På denne måten kan vi si at de rike lands forurensningsproblemer rammer de fattige land ekstra hardt. Dette medfører at vi også kan si at klimautfordringen er en moralsk utfordring.

Et globalt problem må finne sine globale løsninger, og det er nettopp det som er tanken bak Kyotoprotokollen, som er en internasjonalt forpliktende avtale landene imellom. Landene som har ratifisert avtalen, har forpliktet seg til å redusere sine klimagassutslipp vesentlig i perioden 2008–2012. Et bredt flertall her på Stortinget gav i mai 2002 sin tilslutning til at Norge ratifiserte Kyotoprotokollen. Kyotoprotokollen trer i kraft når land som til sammen står for minst 55 pst. av klimagassutslippene, har ratifisert avtalen. Denne målsettingen ble nådd for kort tid siden, da Russland valgte å ratifisere avtalen, og dermed trer Kyotoprotokollen i kraft fra 16. februar 2005.

Kyotoprotokollen legger opp til et internasjonalt kvotesystem for klimagasser. Dette er Høyre godt fornøyd med. Høyre har i sitt program for inneværende stortingsperiode slått fast at vi vil ta i bruk kvotehandel som miljøpolitisk virkemiddel både nasjonalt og internasjonalt for å løse klimagassutslippene. Et slikt system vil sikre at vi får mest mulig miljøeffekt ut av de kronene som investeres, og gjøre det mulig å komme lenger i kampen mot klimatrusselen. Det baserer seg også på at forurenser skal betale.

Odelstingsproposisjonen som nå foreligger til behandling, tar for seg opprettelsen av et nasjonalt kvotesystem for perioden 2005–2007 før Kyotoprotokollen trer i kraft. Jeg er svært fornøyd med at regjeringspartiene har et gjennomgående flertallssamarbeid med Arbeiderpartiet i denne saken. Et slikt bredt flertall sikrer politisk forutsigbarhet, noe som er viktig for aktørene i næringslivet.

Ambisjonsnivået for denne tidlige kvoteperioden har vært at Norge skal redusere våre utslipp av klimagasser tilsvarende en reduksjon på 20 pst. i forhold til 1990-nivået. Dette ble varslet i tilleggsmeldingen til klimameldingen, som ble behandlet her på Stortinget våren 2002, og det ambisjonsnivået er fulgt opp i denne odelstingsproposisjonen.

Jeg har lyst til å nevne tre andre grunnleggende prinsipper som ble slått fast i tilleggsmeldingen, og som har vært førende for behandlingen av dette lovforslaget:

For det første var det viktig for oss å etablere et tidlig kvotesystem mest mulig likt det systemet som EU legger opp til, av hensyn til konkurranselikheter for norske bedrifter i forhold til sine konkurrenter i EU.

For det andre var det viktig å utforme et system som sikrer at bedrifter vil være levedyktige etter at Kyotoprotokollen trer i kraft i 2008, at de ikke vil få økonomiske problemer og i verste fall må innstille sin aktivitet i perioden med det nasjonale kvotesystemet på grunn av særnorske regler i denne perioden.

For det tredje var det ikke minst et førende prinsipp når det gjaldt spørsmål om gasskraftverk, at disse ikke skulle få dårligere rammebetingelser når det gjelder klimagassutslipp, enn det som er vanlig for gasskraftprodusenter i andre EØS-land.

Høyre er fornøyd med at alle disse prinsippene synes ivaretatt på en god måte i den odelstingsproposisjonen som nå ligger til behandling.

For å nå vårt ambisjonsnivå er det nasjonale kvotesystemet for perioden 2005–2007 bygd opp rundt to hovedpilarer som til dels avviker noe i forhold til føringene som ble lagt i tilleggsmeldingen, men som ivaretar det viktigste, nemlig resultatet i form av reduserte klimagassutslipp i forhold til å oppnå vårt ambisjonsnivå. Endringene er i hovedsak en konsekvens av å tilpasse vårt kvotesystem til det systemet EU legger opp til.

Den ene hovedpilaren er at bedrifter som i dag ikke har CO₂-avgift, skal få CO₂-virkemidler gjennom å bli en del av det tidlige kvotesystemet. Dette er bedrifter som i dag ikke har noen incentiver til å redusere sine klimagassutslipp, og Høyre er fornøyd med at disse nå tas inn i det tidlige kvotesystemet.

Bedrifter som i dag har CO₂-avgift, enten den er hel eller halv, er foreslått holdt utenfor kvotesystemet i denne perioden. Tanken bak dette ligger i at bedriftene allerede har et incentiv gjennom avgiften til å redusere sine utslipp, og at vi ved å innlemme disse i kvotesystemet ville redusere deres incentiver i forhold til denne type tiltak.

Imidlertid er det viktig ut fra hensynet til konkurranseedyktighet at det ikke medfører store ulemper å stå utenfor kvotesystemet. Treforedlingsindustrien har påpekt ulempen med å stå utenfor kvotesystemet, mens deres konkurrenter i EU er innenfor kvotesystemet. Jeg er derfor glad for den enigheten som er oppnådd i forhold til at denne problemstillingen vil bli belyst ved at Regjeringen vil rapportere tilbake om dette i revidert nasjonalbudsjett til våren.

Den andre hovedpilaren proposisjonen bygger på, er en forpliktende avtale mellom Miljøverndepartementet og Prosessindustriens Landsforening, PIL, om en reduksjon på 20 pst. i disse bedriftenes klimagassutslipp i forhold til 1990-nivå. Årsaken til at disse bedriftene ikke inngår i det tidlige kvotesystemet er at tilsvarende bedrifter i EU er holdt utenfor i denne perioden. For å sikre at konkurransevnen ikke forringes som følge av det tidlige kvotesystemet, samtidig som målsettingen om reduserte klimagassutslipp fra behandlingen av tilleggsmeldingen ligger fast, har Regjeringen i stedet valgt å inngå en egen avtale med dem om reduksjon i deres utslipp av klimagasser.

Når det gjelder tildeling av utslippkvoter i denne tidlige kvoteperioden, er prinsippet om gratis kvoter valgt – og ikke salg eller auksjonering, selv om dette kunne gitt staten inntekter. Vi stiller oss bak prinsippet om tildeling av gratiskvoter fordi det viktigste denne perioden er å få en læringseffekt i forhold til systemet som sådant. Hovedtilnærmingen vil være at den enkelte bedrift får tildelt 95 pst. av kvotene gratis, og at de resterende 5 pst. må

dekkes inn enten ved klimagassreducerende tiltak i egen bedrift, kjøp av kvoter eller bruk av de andre mekanismene i Kyotoprotokollen.

Det må i denne sammenheng understrekes at tildelingen av gratiskvoter skal være gjenstand for en individuell behandling, hvor hensynet til mulighetene den enkelte bedrift har for klimagassreducerende tiltak, vurderes, og tilsvarende kostnadsnivået ved denne type tiltak. Dette er spesielt viktig når det gjelder de såkalte crackerne, og derfor har vi også understreket nettopp det poenget i vår innstilling til Odelstinget. Jeg er glad for denne presiseringen siden ulike land innen EU har valgt en ulik tilnærming til hvorvidt crackerne er innenfor eller utenfor det tidlige kvotesystemet. Hensynet til konkurranseleikhet gjør det derfor nødvendig å ha et våkent øye med akkurat denne kategori bedrifter.

Vi har lenge hatt fokus på forsyningssikkerhet og energibalansen i Norge, og de aller fleste er enige i at vi er sårbare som følge av at elektrisitetsforsyningen vår i all hovedsak er basert på vannkraft. Selv om vi denne høsten har hatt rikelig med nedbør, forandres ikke det faktum at vi er utsatt ved nedbørsfattige perioder. Derfor er det gledelig at Naturkraft har varslet at de ønsker å benytte konsesjonen til å bygge et gasskraftverk på Kårstø. For denne bransjen er forutsigbarhet viktig, og derfor er det meget positivt at Regjeringen har foreslått å innlemme denne type bedrifter i kvotesystemet, på lik linje med det som skjer med tilsvarende energiverk innenfor EU. Denne føringen ble også lagt i tilleggsmeldingen.

Regjeringen har lagt opp til at Norge knytter seg opp til EUs kvotesystem gjennom en bilateral avtale. Miljøvernministeren tok initiativ til en slik avtale tidligere i høst. Selv om det har vært noe ulike signaler om muligheten til å gjøre dette, synes det som om Norge vil få aksept for denne tilnærmingen. Ved å ha en bilateral avtale vil Norge stå friere til utformingen av våre klimavirkemidler. Hvordan tilnærmingen til EU etter 2008 skal være, sies det ikke noe om i denne proposisjonen. Uansett tilknytningsform er det viktig å sikre konkurranseleikhet for norske bedrifter med bedrifter i land innenfor EU. Dette lå som en føring for denne proposisjonen, og dette prinsipp må også være førende i det videre arbeidet framover.

Norge har under ulike regjeringer hatt en aktiv holdning til å bekjempe klimagassproblematikken. Denne aktive holdningen er videreført i denne odelstingsproposisjonen.

Avslutningsvis vil jeg takke Arbeiderpartiet for et konstruktivt samarbeid om denne saken.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ranveig Frøiland (A) [16:04:38]: Høgres Børge Brende begynte jo på denne seansen. Han skulle visa både sitt miljøengasjement og ulike ting i forhold til det, og gjekk i forhandlingar med SV og klarte å få det til. Eg veit ikkje om Høgre likte det, men i alle fall klarte Regjeringa å få til eit samarbeid med SV. Kristeleg Folkeparti

og den nye miljøvernministeren måtte rydda opp i dette og få til noko for alle praktiske formål.

Eg skal ikkje spørja om Høgre synest det er greitt å vera i kompaniskap med Arbeidarpartiet, for det synest eg er litt uinteressant. Det eg synest er meir interessant, er korleis Høgre ser på forholdet til industrien og konkurransekrafta som dei på ein måte vinglar sånn i forhold til.

Er dette føreseieleg slik som Høgre i regjering har vore med og lagt opp til, først å gå til SV og så til Arbeidarpartiet?

Siri A. Meling (H) [16:05:57]: Det som er viktig for Høyre, er at vi får gjennomslag for Regjeringens politikk. Det gjorde vi ved behandlingen av tilleggsmeldingen i samarbeid med Sosialistisk Venstreparti. Vi fant ikke grunnlag for å gjøre det ved behandlingen av denne odelstingsproposisjonen.

Jeg konstaterer at vi hadde en noe ulik tilnærming til problemet ved behandlingen av tilleggsmeldingen, men det skyldes at det var viktig for Regjeringen å ha et bredt kvotesystem, men det var også viktig å legge seg mest mulig opptil EUs system. Når EU nå har valgt å holde deler av sin industri ute, følger vi opp vår politikk i tilleggsmeldingen ved å gjøre tilsvarende i den tidlige perioden. At Arbeiderpartiet kanskje var noe vonbroten over å bli stående utenfor ved behandlingen av tilleggsmeldingen, får være så sin sak, for oss er det viktigste at Regjeringen får gjennomslag for sin politikk.

Hallgeir H. Langeland (SV) [16:07:16]: Mindretalsregjeringar veit me ikkje kvar me har – det har me erfart. Me hadde eit klimapolitisk forlik med eit litt motvillig Høgre, men me hadde i alle fall det i 2002, og det offensivt.

Det me veit, er at SV er det partiet som tek klimaproblemet alvorleg og satsar på å gjera noko med det. Det er føreseieleg også i dag.

Eg har to spørsmål til Høgre. Eg trur Høgre har ein veldig god dag i dag – det trur eg. No har ein på ein måte fått gjennomslag for det ein ønskte å få gjennomslag for då ein sparka ut Bondevik i 2000. No blir det lettare å byggja gasskraftverk. Er ikkje det korrekt, at no blir det meir fart i sakene, no blir det gasskraftverk?

Det andre spørsmålet er knytt opp til industrikraftregimet. SV ønskjer å behalda industrien i Noreg, me ønskjer eit regime som gjer at ein får billeg straum om industrien gjer noko med klimagassutsleppa sine og enøk. Kva meiner Høgre om det?

Siri A. Meling (H) [16:08:35]: Igjen: Høyre har en god dag når vi får gjennomslag for Regjeringens politikk, og det får vi i dag.

Så til beskyldningene som Hallgeir Langeland her kommer med i forhold til at vi hadde et samarbeid, og nå er dette samarbeidet brutt, bl.a. når det gjelder gasskraftverk. Jeg har lyst til å minne representanten Langeland om at vi stod sammen om at gass brukt til energiformål skulle inntas i kvotesystemet. I denne perioden hadde Sosialistisk Venstreparti en egen merknad, som ikke var en

del av flertallsforliket, hvor de mente at kvotene ikke nødvendigvis skulle tildeles vederlagsfritt. Det var Sosialistisk Venstrepartis egen merknad. Det var ikke noe vi stod sammen om ved behandlingen av tilleggsmeldingen. Da blir det fryktelig feil å komme og kritisere oss i etterkant for at vi står på det vi har stått på siden tilleggsmeldingen ble behandlet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Øyvind Vaksdal (FrP) [16:09:51]: I dag får vi dessverre oppleve nok et eksempel på den særnorske, misforståtte og totalt feilslåtte miljøpolitikken.

I dag vil Odelstinget vedta et ensidig nasjonalt kvoteregime for såkalte klimagasser minst tre år før resten av verden. Nok en gang får vi vise at Norge skal være best i verden, og da spiller det dessverre liten eller ingen rolle om det går noen tusen industriarbeidsplasser med i drag-suget.

Nok en gang ser vi at såkalte miljøvernere med høyt støynivå klarer å overbevise naive politikere til å foreta grep som virker stikk i strid med hensikten.

Man glemmer helt at norsk industrivirksomhet agerer i et internasjonalt marked og derfor selvfølgelig trenger rammebetingelser som gjør dem i stand til å konkurrere i et slikt marked.

Jeg regner med at de fleste i denne sal vet at vi i Norge har en industri som er helt i verdenstoppen med hensyn til både miljø og energieffektivitet. Da burde man også forstå at det er viktig, også miljømessig, å beholde denne industrien i Norge. Så lenge det er etterspørsel i markedet etter de produkter som i dag produseres i Norge, vil produksjon bli igangsatt andre steder dersom denne blir nedlagt i Norge. En ting kan vi være helt sikre på, og det er at denne produksjonen dukker opp et sted med helt andre utslippskrav enn det vi har i Norge, og et sted hvor man har helt andre og langt mer forurensende former for energi enn det vi har. Hva oppnår man med dette? Jo, man oppnår at man totalt sett får en negativ miljøeffekt. Jeg hadde håpet at flertallet i denne sal snart hadde forstått dette og tatt det innover seg, mens vi ennå har noe industri igjen i dette landet.

Fremskrittspartiet var det eneste partiet som stemte imot ratifiseringen av Kyotoprotokollen da saken ble behandlet i Stortinget. Vi stiller oss avventende til de basante konklusjonene fra politisk hold om at man opplever menneskeskapt klimaendringer på kloden. Vi konstaterer derimot at forskermiljøene er lite samstemte i sin begrunnelse for hvorfor man opplever klimaendringer, og hvilke tiltak verden må sette inn dersom man kan påvirke dem. Mange forskningsmiljøer viser f.eks. til endringer i solaktiviteten som grunnlag for klimaendringer. Klimaendringer har unektelig vært en del av syklusene på jorden i tusener av år, og vi foretrekker derfor at man lærer enda mer om disse utfordringene før industrien må iverksette ekstremt kostbare tiltak med usikker eller negativ miljøeffekt.

Regjeringen påstår at man ønsker å sikre prosessindustriens konkurransevne, og går inn for at utformingen

av det norske kvotesystemet skal ligge nær opp til EUs kvotesystem. Man har bl.a. tatt initiativ til forhandlinger med EU-kommisjonen for å få i stand en bilateral avtale som sikrer at norske bedrifter vil kunne kjøpe og selge kvoter i EUs kvotemarked.

Selv om industrien har hatt et etter sigende godt samarbeid med Regjeringen, så frykter hele næringslivet at Regjeringens valg av tilknytningsform er lite forutsigbar og en lite tilfredsstillende løsning for industrien.

Det kom klinkende klare signaler fra et samlet næringsliv under komitehøringen, der man understreket behovet for konkurransedyktige rammebetingelser overfor våre europeiske konkurrenter. Nøyaktig samme signaler kom også fra fagbevegelsen. Samtlige understreket at Norge bør ha likelydende kvotesystemet som EU, noe som trolig oppnås best ved å implementere EUs kvotedirektiv. Det må derfor være en klar forutsetning at et eventuelt norsk kvotesystem må være en del av et stort internasjonalt marked som ikke virker konkurransehemmende for norsk industri.

Regjeringen legger i proposisjonen opp til at alle utslippskilder skal være dekket av frivillige avtaler, CO₂-avgift eller kvotehandel. Man har bestemt seg for å holde all avgiftsbelagt industri utenfor kvotehandel. PIL og resten av NHO-organisasjonene ønsker en bredest mulig deltakelse i kvotehandelen ved at norske avgiftsbelagte sektorer som faller inn under EUs kvotehandelsdirektiv, også fases inn i det norske systemet. For PIL var det også viktig at treforedlingsindustrien tas inn i kvotehandelen. Med dagens forslag vil f.eks. Norske Skogs bedrifter i EU være omfattet av kvotehandel, mens de fire fabrikkene i Norge ikke er det. Dette er en uheldig forskjellsbehandling.

Oljeindustrien og treforedlingsindustrien ønsker å inkluderes i kvotesystemet, og det begrunnes bl.a. med at kvotesystemet bør være bredest mulig for å sikre likviditeten i kvotehandelen og også fordi aktører antar at kvotehandel vil være det mest kostnadseffektive virkemiddel for å gjennomføre utslippsreduksjoner.

Norsk sokkel er allerede meget miljøvennlig, selv om det kan gjøres betydelige reduksjoner i CO₂-utslipp, bl.a. fra lokale gasskraftverk på plattformene. Ifølge OLF har norsk oljeindustri ca. en tredjedel CO₂-utslipp pr. produsert enhet i forhold til våre konkurrentland. Statoils CO₂-kostnader på norsk sokkel var 768 mill. kr i 2003, mens Norsk Hydro brukte 351 mill. kr.

Prosjektjef for kvotehandel i Statoil, Nina Koch, har i et intervju med Dagens Næringsliv sagt at

«Norge kan innfri sine forpliktelser i Kyotoprotokollen ved å inkludere offshoreinstallasjonene. Det gir mye mer miljø for pengene dersom et norsk system knyttes direkte opp til det europeiske kvotedirektivet».

Den politiske motstand mot bygging av gasskraftverk i Norge er i stor grad begrunnet i CO₂-utslippene fra denne kraftproduksjonen.

I det første utkastet til kvoteloven som var ute på høring, ønsket Regjeringen å holde gasskraftverk utenfor systemet, mens man nå inkluderer gasskraftverk som en del av kvotehandelssystemet. Regjeringen begrunner det-

te med at det norske kvotesystemet dermed blir mer i overensstemmelse med EUs kvotesystem.

Den politiske motstand kommer også til uttrykk gjennom leserbrev fra miljøvernministeren, der det understrekes at Regjeringen fortsatt kan stille krav til CO₂-håndtering i medhold av forurensningsloven. Dette innebærer at Regjeringen fortsatt vil ha mulighet til aktivt å fremskyn- de etableringen av gasskraftverk med CO₂-håndtering gjennom bruk av forurensningsloven eller i realiteten stoppe enhver bygging av gasskraftverk. Dette går også fram i en flertallsmerknad på side 13 i innstillingen.

Dermed er man tilbake til utgangspunktet, hvor politikerne ønsker gasskraftverk med CO₂-håndtering, selv om slik teknologi ikke er ferdig utviklet kommersielt.

Fremskrittspartiet tapte voteringen om ikke å ratifisere Kyoto-avtalen. Vi vil imidlertid legge til rette for å bruke de mekanismer som ligger i avtalen, for å begrense skadevirkningene for norsk industri og for å prøve å gi norsk industri de samme rammebetingelser som de land vi konkurrerer med, har. Dessverre står vi i dag helt alene om et slikt syn.

Fremskrittspartiet vil ikke være med på de symbolpolitiske og kostbare virkemidler som foreslås i proposisjonen, og vi kan ikke være med på særnorske krav til CO₂-håndtering. Vi vil derfor stemme imot denne lov om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av såkalte klimagasser, i sin helhet.

Vi foreslår at Regjeringen avstår fra å innføre et nasjonalt tidlig kvoteregime som er konkurransevridende for norsk industrivirksomhet.

Vi foreslår også at norsk industri skal ha like krav til utslipp av såkalte klimagasser som det man har i andre land innen EØS-området, og vi foreslår at man vurderer implementering av EUs kvotedirektiv nettopp for å oppnå mest mulig like rammebetingelser.

Med dette tar jeg opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øyvind Vaksdal har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bror Yngve Rahm (KrF) [16:19:23]: Representanten Vaksdal gav uttrykk for at Fremskrittspartiet i klima- og miljøpolitikken er veldig alene. Det gjentok han flere ganger, og det tror jeg vi andre skal være glad for at de faktisk er. Når jeg hører på Vaksdal og andre fra Fremskrittspartiet i miljøpolitiske debatter, ser jeg for meg en sjåfør som konsekvent kjører på venstre side mens det kommer møtende trafikk på høyre side. Det er en risikofylt øvelse for Fremskrittspartiet, tror jeg, men ikke minst for oss andre som befinner oss på veien, men da på rett side.

Spørsmålet mitt til Øyvind Vaksdal er: Hva skal til for at Fremskrittspartiet faktisk erkjenner at vi har klimaendringer utover det som er naturlige svingninger? ACIA-rapporten om det som skjer i de arktiske områdene, har en ganske entydig forskningsmessig konklusjon om at de resultatene ser vi aller sterkest der. Er det ingen ting som

etter Øyvind Vaksdals mening tilsier at det er klimaendringer?

Dessuten, til slutt, tror Vaksdal at PIL ville godkjennt en avtale som innebærer at tusenvis av arbeidsplasser går med i dragsuget?

Øyvind Vaksdal (FrP) [16:20:51]: Det ble påpekt at vi var ganske alene her, og det er faktisk tilfellet. Vi er det eneste partiet i dag som forsvarer industriens og fagforeningenes interesser.

Det ble også nevnt risikosport her. I dag er vel den største risikosporten i Norge å drive industrivirksomhet med det politiske regimet vi har.

Så til spørsmålet om vi aksepterer at det er klimaendringer. Selvfølgelig aksepterer vi i Fremskrittspartiet at det er klimaendringer på kloden, men vi aksepterer ikke ennå at disse klimaendringene er menneskeskapt. Det er ikke tilstrekkelig bevist.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Bror Yngve Rahm (KrF) [16:22:04] (komiteens leder): De vedtak som Odelstinget fatter i dag, er viktige for Norge, og de er viktige for det internasjonale klimaarbeidet. Opprettelsen av et nasjonalt kvotehandelsystem er et viktig skritt i retning av å nå Norges klimaforpliktelser, slik de er nedfelt i Kyotoprotokollen. Proposisjonen er en direkte oppfølging av hva Regjeringen i tilleggsmeldingen om klima varslet for å sikre en offensiv klima- og miljøpolitikk.

Klimautfordringene er store. Selv om enkelte fortsatt tviler på hvilken påvirkning menneskeskapt aktivitet har på klimaet, kommer det stadig nye bekreftelser på at klimaet er i endring. Menneskeskapt aktivitet bidrar i stor grad til en forsering av det som måtte være naturlige svingninger i klimaet. Konsekvensene av ikke å gjøre noe kan bli dramatiske for framtidige generasjoner og livsbetingelsene for mennesker, dyr og planter. Når vi legger føre var-prinsippet til grunn, må vi se på klimaproblemene som en sak som stiller en hel verden overfor enorme utfordringer.

Regjeringen viser i denne sammenheng vilje til å handle konkret for at våre forpliktelser skal ivaretas. Gjennom et godt samarbeid med Arbeiderpartiet legges det i dag et grunnlag for både miljøgevinster og erfaringsbygging i et tidlig norsk kvotesystem.

Regjeringen legger i proposisjonen til grunn at virksomheter som ikke har CO₂-avgift, skal inngå i det norske kvotesystemet. Disse virksomhetene representerte i 2003 i underkant av 11 pst. av Norges samlede klimagassutslipp. Videre har Regjeringen forhandlet fram en egen avtale med Prosessindustriens Landsforening, som sikrer at den delen av prosessindustrien som ikke omfattes av kvotesystemet, likevel forplikter seg til å redusere utslippene innen utgangen av 2007. I sum vil derfor den samlede effekten av kvoteplikt og avtalen med PIL gi et nødvendig bidrag til våre målsettinger i henhold til Kyoto-protokollen. Jeg vil uttrykke tillit til at industrien på sin side vil gjøre det den kan for å nå de mål som er nedfelt i

avtalen med myndighetene. Kvotesystemet mellom 2005 og 2007 og den forståelsen Regjeringen har med prosessindustrien om utslippskutt, innebærer at vi holder det samme ambisjonsnivået fra tilleggsmeldingen om klima som ligger til grunn for denne proposisjonen.

Arbeiderpartiet har vært med på å arbeide fram en enighet i forhold til den proposisjonen som nå foreligger. Jeg vil uttrykke en takk til Arbeiderpartiet for at de så aktivt har bidratt til å få dette til.

Flertallet viser i innstillingen til at de kvotepliktige aktørene innenfor det norske systemet skal kunne handle kvoter internasjonalt, i første omgang med EU og gjennom bruk av Den grønne utviklingsmekanismen. Dette er viktig for at norske bedrifter skal kunne operere i et bredere marked enn det norske vil kunne utgjøre alene.

Under komiteens behandling har det framkommet at også andre næringer ønsker å bli innlemmet i kvotesystemet. Dette gjelder i særlig grad treforedlingsindustrien. Denne industrien betaler i dag CO₂-avgift, og en innlemelse i kvotesystemet vil derfor bryte med det skillet Regjeringen har lagt vekt på, skillet mellom de som betaler, og de som ikke betaler avgift. Komiteens flertall har derfor sagt seg enig i disse vurderingene, men har likevel bedt Regjeringen i forbindelse med revidert statsbudsjett komme tilbake med en generell gjennomgang av denne industriens konkurransekraft og rammebetingelser, og også se på forholdet mellom kvoter og avgifter.

Klimaendringene har kommet, og det haster med effektive tiltak og mekanismer for å snu utviklingen. Den siste tiden har vi blitt gjort oppmerksomme på at utviklingen går raskere enn tidligere antatt. Situasjonen i de arktiske områdene viser med tydelighet behov for tiltak. Polarisen smelter, iskanten kryper raskt tilbake. Den nylig framlagte ACIA-rapporten etterlater liten tvil om realitetene. Den representerer et omfattende og grundig forskningsarbeid som utfordrer hele verden til innsats for klima og for miljø. Denne rapporten vil ganske sikkert også bli en viktig del av debatten under den kommende forhandlingsrunden om klimakonvensjonen i Argentina. Norge bør i denne sammenheng være en pådriver for dette.

Jeg er selvsagt glad for at flertallet gir sin tilslutning til de hovedlinjene som nå ligger i Regjeringens forslag til kvotelov. Uavhengig av om noen måtte si at Regjeringen har snudd rundt eller står fast på det den før har sagt, har vi i dag tatt et første viktig skritt for å få et system som bidrar til bedre miljø og reduserte utslipp av klimagasser.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [16:26:56]: Både representanten Rahm og eg representerer eit fylke der denne saka har veldig stor betydning. Det er viktig med brei politisk einigheit, og eg er glad for forliket mellom Arbeidarpartiet og regjeringspartia.

Representanten Langeland minte Kristeleg Folkeparti på kva som skjedde i samband med handsaminga av klimameldinga i 2002. Til det er å seie at det er viktig for re-

gjeringspartia å velje rett sengepartnar i desse spørsmåla. Eg hadde aller helst sett at det hadde vore mogleg å implementere EUs direktiv allereie før 2008. Eg har registrert at representanten Rahm har uttalt at dette ikkje er ønskjeleg no, fordi Noreg på den måten kan sikre seg moglegheit til framleis å vere eit hestehovud framfor EU i klimaarbeidet, som han uttalte det.

Kva er bakgrunnen for ei slik utsegn? Er det ikkje slik at EU ligg langt framfor Noreg i arbeidet med å følgje opp Kyotoprotokollen?

Bror Yngve Rahm (KrF) [16:28:19]: Nå er det vel slik at vi fra Kristelig Folkeparti ikke så veldig ofte velger sengepartnere, men vi velger partnere. Det gjør vi ut fra hva som er hensiktsmessig i enhver situasjon.

Spørsmålet om hvorvidt EU er lenger framme enn Norge, vil det sikkert kunne være ulike oppfatninger omkring. Men jeg opplever det slik at når vi drar i gang et nasjonalt kvotesystem, ligger Norge veldig langt framme, også i forhold til EU og andre land som det er naturlig å sammenligne oss med, nettopp fordi det systemet som vi nå legger til rette for, gir oss solid erfaringsbakgrunn med tanke på at vi på et senere tidspunkt skal innlemme dette i et europeisk system. Sett på bakgrunn av det tror jeg faktisk også at norsk industri, hvis man bruker den erfaring man nå kan bygge opp på en god måte, vil kunne dra nytte av dette i konkurransemessig sammenheng når vi i sin tid innlemmes i et EU-kvotesystem.

Øyvind Vaksdal (FrP) [16:29:37]: Vi ser at regjeringsspartiene og Arbeiderpartiet har inngått et slags forlik i denne sak om utformingen av et tidlig nasjonalt kvoteregime for såkalte klimagasser. Men når man hører disse her i dag og leser i avisene, lurer jeg på om de egentlig skjønner hva de er enige om. I Arbeiderpartiet hevdes det at industriens interesser er ivaretatt, og at det åpnes for kraftproduksjon basert på gass, mens man i Nationen i går kunne lese et debattinnlegg fra representanten Rahm som med bred penn slår fast at ny klimakvotelov ikke gjør det lettere å bygge «forurensende gasskraftverk», som han kalte det. Jeg vil derfor spørre: Er det Arbeiderpartiet eller Kristelig Folkeparti som totalt har misforstått hva denne loven innebærer, og hva de egentlig er enige om?

Bror Yngve Rahm (KrF) [16:30:47]: Gasskraftdebatten er en forholdsvis gammel debatt etter hvert. Jeg må bare minne representanten Vaksdal om at også Kristelig Folkeparti har akseptert det flertallsvedtak som Stortinget tidligere har gjort når det gjelder de konsesjonene som er gitt. Men samtidig har vi da kommet til en enighet med kollegaene i Høyre og Venstre om at vi skal stille teknologikrav til nye gasskraftkonsesjoner som eventuelt gis i forhold til å behandle CO₂. Jeg synes i grunnen svaret på spørsmålet fra Øyvind Vaksdal er tydelig i innlegget til Synnøve Kongevoll, hvor hun presiserte akkurat den samme forståelsen som den jeg har gitt uttrykk for, nemlig at vi skal kunne stille teknologikrav til nye konsesjoner, og at det som er konklusjonen i dag,

ikke representerer noen lettere adgang til å bygge gasskraftverk, slik det har framstått. Jeg tror Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti i denne sammenheng har en ganske felles forståelse, iallfall her i salen i dag.

Hallgeir H. Langeland (SV) [16:32:01]: Eg synest Kristeleg Folkeparti beskriv verkelegheita godt, knytt opp mot klimaproblema. Men det er når ein skal gjera noko, at problema melder seg – det er jo ikkje noko nytt i politikken. Eg synest likevel det er interessant at Jon Lille-tun i Nationen på måndag synest det er heilt «ubegripleg» korleis SV kan få sett sin eigen miljøpolitikk ut i livet når ein skal samarbeida med Arbeidarpartiet. No er det altså Kristeleg Folkeparti sjølv som samarbeider med Arbeidarpartiet, og har det blitt ein offensiv Kristeleg Folkeparti-prega miljøpolitikk ut av det samarbeidet med Arbeidarpartiet?

Punkt 2: Den 9. mars 2000 jubla miljøørsla for Bondevik, som tok miljøansvar. I dag jublar LO, PIL, OLF, Industrikraft Midt-Norge og Naturkraft, mens miljøørsla seier at Kristeleg Folkeparti er ei miljøsinke. Opplever ein det som om Kristeleg Folkeparti har fått gjennomslag for miljøpolitikken sin i salen i dag?

Bror Yngve Rahm (KrF) [16:33:29]: Svaret på det siste spørsmålet er ja, og det er fordi Kristelig Folkeparti sammen med Høyre, Venstre og Arbeiderpartiet i dag bidrar til å få på plass et system som dels gir miljøgevinst og dels gir oss erfaringsbakgrunn for hva som skal skje videre. For første gang får vi satt i et system tiltak og virkemidler til beste for miljøet. Det skjer uten SVs støtte. Når jeg hører på Hallgeir H. Langeland, både hans hovedinnlegg og i replikkordskifter, kan jeg få inntrykk av at virkemidlene er viktigere enn målet. For oss er målet og resultatet det viktigste, og sett i lys av det føler jeg at vi har fått et godt resultat ut av det som ligger på bordet i dag.

Når det gjelder forholdet mellom Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet, er det greit så lenge vi kan bli enige. Men jeg tror, som jeg har sagt tidligere også, at utfordringen for Hallgeir H. Langeland kommer til å bli langt større dersom vi ser denne rød-grønne alliansen etter neste stortingsvalg.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Odd Roger Enoksen (Sp) [16:34:55]: Da Stortinget behandlet klimameldingen med tilleggs melding i 2002, gikk Senterpartiet imot å etablere et særnorsk, smalt kvotesystem for perioden 2005–2007. Vi mente at det ville være mer hensiktsmessig å inngå avtaler med prosessindustrien for perioden før 2008. Dette ville gi større utslippsreduksjoner og bidra mer til teknologiutvikling.

Nå kan vi fastslå at Regjeringen i stor grad har valgt å basere seg på avtaler med industrien. Miljøverndepartementet og Prosessindustriens Landsforening har kommet fram til et tosporet system med klimavirkemidler for sektoren. Departementet og PIL har forhandlet fram en over-

enskomst som omfatter om lag 15 pst. av Norges samlede klimagassutslipp, mens det foreslåtte kvotesystemet omfatter i underkant av 11 pst. av de samlede klimagassutslippene. I forståelse med PIL er det fastsatt utslippstak både for bedrifter som inngår i det tidlige kvotesystemet, og for prosessindustri som faller utenfor dette kvotesystemet.

Senterpartiet er tilfreds med at Miljøverndepartementet har hatt en nær dialog med industrien, og at Regjeringen på bakgrunn av denne dialogen og utviklingen av et kvotesystem i EU har funnet det nødvendig å foreslå flere endringer i forhold til det kvotesystemet som var skissert i tilleggsmeldingen om klima. Kombinasjonen av kvotesystem og overenskomst betyr at nesten alle norske klimagassutslipp vil bli omfattet av klimavirkemidler.

Dette tosporete systemet fører til at en unngår utilsiktede negative virkninger for prosessindustriens konkurransevne, samtidig som de miljømessige resultatene er forventet å bli minst like gode som ved det kvotesystemet som var skissert i tilleggsmeldingen om klima. Senterpartiet var i 2002 opptatt av at utslippskravene skulle utformes på en slik måte at de ikke skulle påskynde nedlegging eller utflagging av eksisterende prosessindustri. Det synes nå å bli ivaretatt.

Men det er ett stort problem med Regjeringens opplegg: Regjeringen vil tildele gasskraftverk gratis utslippskvoter. Det vil øke sannsynligheten for at de tre gasskraftverkene som har fått konsesjon, blir bygd uten CO₂-rensing. Det betyr nye utslipp på over 4 mill. tonn CO₂ pr. år. Dette er svært problematisk både for Norges klimaforpliktelser og for det globale miljøet. Senterpartiet mener at teknologi for rensing og deponering av CO₂ må være på plass før det bygges gasskraftverk i Norge. Alle mener jo at denne teknologien vil være klar i løpet av få år. Vi må derfor utforme klimavirkemidler som medvirker til at rensing og deponering av CO₂ fra gasskraftverk blir realisert. Senterpartiet går inn for at gasskraftverk skal henvises til å kjøpe kvoter i markedet. På denne måten stimuleres det til å bygge gasskraftverk med lavest mulig utslipp.

Det er rimelig at gasskraftverk blir omfattet av kvotesystemet, siden EUs kvotesystem omfatter gasskraftverk. Vi er derimot helt uenig i at gasskraftverk skal få tildelt kvoter gratis. Gasskraftverk er å regne for en ny sektor i Norge. Denne sektoren har ikke historiske utslipp å vise til, slik som prosessindustrien. Hvis vi skal bygge gasskraftverk i Norge, mener Senterpartiet at energiutnytingsgraden må være høy, og at klimagassutslippene må reduseres. For å oppnå dette mener vi at gasskraftverk må kjøpe utslippskvoter i stedet for å få kvotene tildelt gratis.

Jeg vil til slutt ta opp Senterpartiets forslag om å endre § 7 i lovteksten.

Å s a E l v i k hadde her overteke presidentplassen.

Presidenten: Representanten Odd Roger Enoksen har teke opp det forslaget han refererte til.

May Britt Vihovde (V) [16:38:56]: Venstre er tilfreds med at ein no får på plass ytterlegare eit verkemiddel for å redusera CO₂-utsleppa. Venstre vil at all industri som slepper ut CO₂, skal vera omfatta av eit klimaverkemiddel der CO₂-utsleppa kostar.

Venstre vil understreka at ein europeisk kvotemarknad berre skal vera eit supplement til nasjonale tiltak. Venstre er klar på at minst halvparten av utsleppsreduksjonane som Kyoto-forpliktingane no inneber, skal takast nasjonalt.

Globalt står verda overfor store miljøutfordringar knytte til utslepp av klimagassar. Noreg har ei utfordring fordi desse utsleppa i så stor grad er knytte opp til vår velstandsutvikling, basert på utvinning og forbrenning av kol, olje og gass.

Venstre meiner at Noreg bør gå i front for å utvikla nullutsleppsteknologi. Som oljeprodusent har vi ei spesiell moglegheit til å handtera utslepp frå olje- og gassproduksjon. Venstre trur kombinasjonen av strenge utsleppskrav gjennom forureiningslova, støtte til teknologiutvikling samt CO₂-avgift er dei mest effektive verkemidla for å få dette til. Derfor meiner Venstre av prinsipp at alle gasskraftverk, på sokkelen så vel som på fastlandet, skal betala CO₂-avgift.

I Sem-erklæringa har Regjeringa teke innover seg at det er blitt gitt tre konsesjonar til bygging av gasskraftverk. Sem-erklæringa stadfestar at desse verka ikkje skal få dårlegare rammevilkår enn tilsvarende verk i EU. Derfor aksepterer Venstre at dei tre gasskraftverka som har fått konsesjon, men ikkje har bygt, blir lagde inn i kvotesystemet.

Eg vil i same andedrag nok ein gong understreka at Regjeringa står fast på Sem-erklæringa. Det vil ikkje bli gitt fleire konsesjonar til gammaldagse forureinande gasskraftverk.

Venstre er tilfreds med at Snøhvit-prosjektet blir halde utanfor kvotesystemet, slik det blei lova i Sem-erklæringa.

Transportsektoren står for ca. 25 pst. av klimagassutslippa i Noreg. Denne sektoren er nøkkelen til å nå forpliktingane Noreg har etter Kyoto-avtalen. Venstre vil ha ei storsatsing på fornybart og utsleppsfritt drivstoff. Derfor er Venstre oppteke av hydrogen og biodrivstoff.

I dag er det berre hydrogen som kan produserast i så store mengder at det kan erstatta fossilt drivstoff, og som samtidig tilfredsstillar krav til rekkevidd, komfort og nullutslepp av alle uønskte forureinande stoff.

For å få nullutslepp i transportsektoren vil Venstre utarbeida ein strategi for raskast mogleg overgang til hydrogen som drivstoff.

Venstre er tilfreds med at Regjeringa har gitt avgiftsfritak for hydrogenbilar med nullutslepp på linje med dagens fritak for elbilar. Venstre meiner Noreg bør ta mål av seg til å vera det første landet i verda der hydrogenkjøretøy blir eit reelt alternativ for vanlege bilbrukarar.

På vegen mot hydrogensamfunnet vil Venstre satsa på biodrivstoff. Venstre har ei målsetjing om at all bensin og diesel som blir seld i Noreg, skal innehalda minst 5 pst. biodrivstoff innan 2007. Noreg har ved ei massiv

satsing på rein utsleppsfri bioenergi gått i front internasjonalt for å stoppa den globale oppvarminga. Innblending av ein mindre del biodrivstoff, f.eks. 5 pst., i dagens bensin og diesel kan gjerast utan at det krev ombygging av kjøretøyparken. Bilane merkar rett og slett ingen forskjell.

I tillegg til reinare miljø kan bioenergi skapa tusenvis av nye arbeidsplassar i framtidretta miljøvennleg industri over heile Noreg, særleg i distrikta. Venstres forslag om bioenergi står dermed i klar kontrast til planane om gammaldagse gasskraftverk som gir eit ureint miljø og få arbeidsplassar.

Venstre-statsrådene Lars Sponheim og Torild Skogsholm har allereie gått i spissen for å leggja til rette for meir bruk av biodrivstoff samt forskning på nullutsleppsteknologi med hydrogen som energibærer.

Venstre er eit miljøparti fordi vi vil sikra livsgrunnlaget for kommande generasjonar. Miljøpolitikk er å ta omsyn til langsiktige effektar på miljøet, sjølv om forureining og overutnytting av ressursar kan gi kortsiktige økonomiske gevinstar.

Venstre skal vera det leiande miljøpartiet. Vi er partiet som arbeider for ein ny og framtidretta miljøpolitikk. Venstre vil at Noreg skal vera eit miljøpolitisk føregangsland. Noreg skal gå frå å vera ein del av problemet til å bli ein del av løysinga.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A) [16:43:56]: Grunnen til at jeg tegner meg til replikk, er at representanten fra Venstre i sitt innlegg understreket behovet for å gjennomføre også andre nasjonale tiltak i tillegg til den avtalen og det kvotesystemet som vi vedtar i dag. Det er Arbeiderpartiet enig i.

Stoltenberg-regjeringa la fram St.meld. nr. 54 for 2000-2001, Norsk klimapolitikk. Her hadde vi en gjennomgang av en rekke sektorer og tiltak som kunne gjennomføres. Da Bondevik-regjeringa tiltrådte, brukte den store ord, at klimapolitikken til nå hadde vært altfor defensiv, og at den skulle foreslå en langt mer offensiv klimapolitikk. Men bortsett fra avgiftsfritak for hydrogenkjøretøy og noen få andre tiltak som representanten Vihovde omtalte i sitt innlegg, har omtrent all energien til denne regjeringa blitt brukt på først å foreslå et kvotesystem, for så å gå masse omveger og ende opp med noe helt annet enn det den opprinnelig foreslo. Dessverre har den brukt altfor lite energi på å foreslå nye tiltak. Mitt spørsmål er: Er Venstre fornøyd med Regjeringas klimapolitikk?

May Britt Vihovde (V) [16:45:14]: Lat meg starta med det siste.

Jo, eg er veldig fornøgd med Regjeringa sin miljøpolitikk. Vi har fått auka satsing på kollektivtiltak og verneområde. Vi har ei massiv satsing på forskning, både på bioenergi og på hydrogenteknologi. For Venstre er det viktig å sjå litt langsiktig og satsa på forskning på alternative energiformer som gjer at vi kan sleppa forureinande

gasskraftverk. I Noreg i dag har vi faktisk ikkje mangel på energi, men vi har mangel på vasskraft, og det å satsa på fornybar energi, som vasskrafta er, ser vi positivt på.

Vi ser faktisk på Kyotoprotokollen som det første steget. Alt det som låg i tilleggsmeldinga, støttar faktisk Venstre. Så vi er veldig godt fornøgd med Regjeringa sin klimapolitikk, men vi ønskjer sjølvstøtt å sitja i regjering for å gå vidare og møta framtidens utfordringar.

Hallgeir H. Langeland (SV) [16:46:29]: SV ønskte å samarbeida vidare med Regjeringa, inklusive Venstre, slik me gjorde i samband med klimaforliket, fordi me såg at det var den beste alliansen for å få til ein god klimapolitikk som gjer noko med klimaproblemet. Det gjorde me altså i 2002.

I dag vedtek ein i samarbeid med Arbeidarpartiet ein klimapolitikk som alle som forureinar, jublar for. Dei som jobbar mot forureining, miljøørsla, seier det er noko av det verste dei har vore med på. Likevel står altså representanten Vihovde her og seier at Venstre er eit leiande miljøparti, når ein legg ned grunnsteinen for nye, forureinande gasskraftsverk. Ein byggjer forureinande gasskraftverk på Snøhvit. Er dette miljøpolitikk? Kan Venstre gje SV eit råd om korleis ein, når SV kjem i regjering, skal unngå å få så svarte hender som Venstre?

May Britt Vihovde (V) [16:47:49]: Eg har ved fleire høve delteke i replikkordskifte med representanten Langeland der han påstår at Venstre ikkje går langt nok. Då har eg alltid sagt – og det meiner eg faktisk – at Venstre er med og leverer på miljøpolitikk. Vi leverer resultat.

Det kan jo vera interessant å sjå kva slags ambisjonsnivå representanten Hallgeir L. Langeland har når han skal inn i eit regjeringssamarbeid ved neste krossveg. Då trur eg faktisk at Sosialistisk Venstreparti kan vera glad for at Venstre har vore der. Venstre har fått både Høgre og Arbeidarpartiet med seg på viktige miljøtiltak.

Vi har eit ambisjonsnivå, kanskje i fellesskap med Sosialistisk Venstreparti. Det er ikkje eit brott med det som ligg der i dag, men vi brukar kanskje andre verkemiddel, både kvotesystem og PIL-avtalen. Det kan eg lova representanten Langeland, at dersom PIL-avtalen ikkje blir følgd opp, dersom industrien ikkje oppfyller sine plikter, må vi sjå på andre verkemiddel. Men totaliteten i det som ligg her, viser at ein oppnår det ambisjonsnivået som vi har vore einige med Sosialistisk Venstreparti om.

Hallgeir H. Langeland (SV) [16:49:07]: Representanten Vihovde frå Venstre seier at ja, me leverer resultat i Venstre. Ja, i dag leverer ein altså resultat i form av gasskraftverk som forureinar. Det er resultatet av dagens opplegg frå Venstre. Så seier ein i tillegg at dette er god miljø- og klimapolitikk. Ja, korfor klagar miljøørsla på Venstre og Kristeleg Folkeparti då? Korfor skrytte miljøørsla av Kristeleg Folkeparti og Venstre då dei gjekk av på ein offensiv klimapolitikk? Dette heng ikkje på greip.

Representanten frå Venstre er heilt einig i at SV sannsynlegvis har noko å læra av Venstre, slik at me ikkje

hamnar i same mølja som Venstre har gjort, slik at me faktisk kan føra ein offensiv miljøpolitikk. Det trur eg me må gjera gjennom å gjera eit godt val og på den måten få gode miljøresultat. Men kva råd vil Venstre gje til SV for at me skal unngå å komma i same situasjonen som dei?

May Britt Vihovde (V) [16:50:23]: Så vidt eg hugsar, stod vi vel saman med Sosialistisk Venstreparti om at gasskraftverk skulle inn i kvotesystemet. Det er feil, det som representanten Langeland påstår når han seier at ein no opnar for forureinande gasskraftverk. Vi brukar forureiningslova, og vi stiller strenge teknologikrav både til kvotesystem og til det vi gjer i forhold til desse gasskraftverka. Sjølvst, dersom vi skulle fått vårt høgste ønske oppfylt, ville vi kanskje ikkje hatt dei. Vi ville hatt ein nullutslippsteknologi med ein gong. Men det blir stilt krav som gjer at det er eit rett steg i rett retning når det gjeld miljø.

Så seier representanten Langeland at miljøorganisasjonane ikkje er einige med oss. Nei, vi er ikkje alltid heilt einige med miljøorganisasjonane, men vi leverer. Mitt inntrykk er faktisk at miljøorganisasjonane i Noreg er veldig glade for at Venstre er med i regjering, og at Venstre syter for god miljøpolitikk på alle dei områda der vi har satsa og fått gjennomslag. Eg håpar at dei framleis ser at vi tek store skritt på den rette vegen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ranveig Frøiland (A) [16:51:50]: Det er ikkje første gongen vi diskuterer klimautfordringar og klimapolitikk i denne salen. Det har vi gjort mange gonger før. I alle debattar har det vore eit breitt fleirtal som tek klimautfordringane på alvor. Det er eg glad for. Med det er det lagt eit viktig grunnlag for å gå vidare i arbeidet med å redusera klimautslippa.

For Arbeidarpartiet er det heilt sjølvst at Noreg skal stå ved alle internasjonale miljøavtalar vi har inngått. Det er ingen tvil om at vi tek Klimakonvensjonen og Kyotoavtalen på alvor. Arbeidarpartiet ser på Kyotoavtalen som eit godt verkemiddel for å redusera utslippa av klimagassar. Avtalen opnar for såkalla fleksible gjennomføringsmekanismer, som kvotehandel på tvers av landegrensene. På denne måten kan dei tiltaka som i ein internasjonal samanheng er mest kostnadseffektive å gjennomføra, verta gjennomførte først. I tillegg til dette må landa gjennomføra nasjonale tiltak, og Arbeidarpartiet meiner Noreg sjølvst skal ta ein del av sin reduksjon nasjonalt.

Stegat som vi tek i dag, er berre eit lite steg på vegen mot målet om ein langsiktig reduksjon av klimagassutslippa. Systemet er smalt, og det omfattar berre ein liten del av dei norske utslippa. Ein stor sektor som t.d. offshore-sektoren, er utelaten. Det er òg usikkert korleis kvotehandelen med EU vert. Når Arbeidarpartiet likevel har valt å stø Regjeringa i denne saka, er det fordi Regjeringa har føreteke ein u-sving i sin klimapolitikk. Slik Arbeidarpartiet ser det, er det ein fordel for miljøet, og det er ein fordel for industrien.

Då klimameldinga var til behandling i Stortinget for vel to år sidan, ønskte Arbeidarpartiet ei avtaleløysing med industrien. Vi såg alt då at eit tidleg nasjonalt kvotesystem ikkje var eit godt nok verkemiddel. At Regjeringa langt på veg har valt å følgja Arbeidarpartiet ved å ha inngått ein avtale med industrien, er difor ein av hovudgrunnane til at Arbeidarpartiet no vel å samarbeida med regjeringspartia.

Arbeidarpartiet ønskjer at vi skal ha ein livskraftig industri i Noreg. Ein heilt klår føresetnad for dette er at vår industri har om lag same rammevilkår som industrien elles i EU. Difor er det også viktig at det kvotesystemet vi i dag vedtek, i så stor grad som mogleg harmoniserer med EU sitt kvotedirektiv. Dette er tilfellet eit stykke på veg. No er det opp til Regjeringa å få til gode nok avtalar med EU, slik at norsk industri fullt ut kan få delta i kvotehandelen i EU. Her er mykje uklårt, og eg vil minna om at industrien har sett som ein heilt klår føresetnad at dei må få vera fullverdige deltakarar i EUs kvotehandel dersom dei skal stå ved avtalen som er inngått med Miljøverndepartementet.

Ein annan føresetnad for å vidareutvikla norsk industri er at ein har tilgang til nok kraft. Difor har vi i Arbeidarpartiet vore heilt klare på at vi ønskjer å ta noko av naturgassen vår i bruk til kraftproduksjon, og at gasskraftverk i Noreg skal ha same vilkår som elles i EU. At Regjeringa no tek inn gasskraftverk i kvotesystemet, slik dei også gjer i EU, er eit viktig signal til dei som har fått konsesjon, har søkt konsesjon eller har planar om å søkja konsesjon. Det er likevel viktig å ha klårt for seg at kvotesystemet vi drøftar i dag, berre skal gjelda i tre år. I løpet av desse åra er det forutan kraftverket på Snøhvit kanskje berre gasskraftverket på Kårstø som vil koma i drift. Men det viktigaste ved at gasskraftverk er tekne med i kvotesystemet no, er dei føringane dette legg frå 2008 og utover.

I arbeidet med denne saka har Arbeidarpartiet vore oppteke av treforedlingsindustrien. Regjeringa har valt å halda denne industrien utanfor kvotesystemet, sjølv om same type industri er med i EU sitt kvotesystem. Vi meiner det beste hadde vore om treforedlinga var med i det norske systemet. Likevel aksepterer Arbeidarpartiet det regjeringspartia på Stortinget har kome fram til, at dei har kome oss i møte og pålagt Regjeringa å koma tilbake til dette spørsmålet i revidert nasjonalbudsjett for 2005. Så får vi sjå kva det då endar opp med.

Leif Frode Onarheim (H) [16:56:44]: Representanten Langeland var i sitt innlegg forbauset over at regjeringspartiene ikkje tok imot hans invitasjon til samarbeid. Han burde ikkje vere så forbauset. Jeg viser litt spøkefullt til hva hans partileder sa da vi debatterte tilleggsmeldingen til klimameldingen. Jeg refererer litt fritt etter hukkommelsen: «SV er glad for det gode samarbeidet om klimameldingen, men jeg kan se på kroppsspråket til representanten Onarheim at det ikke er av kjærlighet.»

Norge har ratifisert Kyotoavtalen. Det medfører strenge krav til våre klimautslipp. Kyotoavtalen anviser flere mekanismer for å nå utslippsmål. Ett av disse er han-

del med klimakvoter. Prinsippet som ligger bak, er at de mest kostnadseffektive tiltak innenfor kvoteområdet skal settes inn først. For å sikre at dette skjer der det er billigst, uansett hvor utslippet måtte være lokalisert, etableres et system hvor industrien kan kjøpe og selge kvoter.

Siden Kyoto-avtalen først får virkning fra 2008, vil Regjeringen sette i gang et nasjonalt kvotesystem for en del bransjer. Prinsippet som Regjeringen har benyttet, er at alle virksomheter skal være omfattet av et klimapolitisk virkemiddel.

For prosessindustrien har Miljøverndepartementet inngått en avtale med Prosessindustriens Landsforening om reduksjon på ca. 20 pst. av bedriftenes utslipp, med basis i 1990-utslippene. For flere områder, inklusiv petroleumsvirksomheten, er CO₂-avgift det viktigste klimagassvirkemiddel. De virksomheter som har CO₂-avgift, kommer derfor ikke med i kvotesystemet i denne omgang. Skal vårt nasjonale kvotesystem virke, må det knyttes opp mot EUs system. Det vil gjøre det geografiske marked for kvoter større enn om det skulle ha vært et isolert norsk system.

I klimameldingen og tilleggsmeldingen til klimameldingen skisserte Regjeringen et bredere kvotesystem. Et flertall i komiteen samlet seg den gang om en merknad om at kvotesystemet måtte utvikles i nært samarbeid med de industrier som blir mest berørt. Høyre synes det er gledelig å konstatere at dette er fulgt opp, bl.a. gjennom den avtalen som jeg nevnte som er inngått med prosessindustrien. Videre er Høyre godt fornøyd med beslutningen om at kvotesystemet må legges tett opp til EUs system for kvotehandel. Høyre er kjent med at det er diskusjon om hvorvidt kvotehandel er en del av EU-direktivet, og vi regner med at dette blir avklart i nær fremtid.

Det er industrigrener som gjerne hadde sett at de kunne delta i kvotesystemet. Dette gjelder bl.a. treforedlingsindustrien. Denne industri er sterkt konkurranseutsatt, og f.eks. Norske Skog har en bred internasjonal virksomhet. Selv om denne industri bare har halv CO₂-avgift, blir den ikke omfattet i denne omgang. Et bredt flertall ber i denne forbindelse Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av treforedlingsindustriens generelle rammebetingelser, herunder kvoter og CO₂-avgift, i forhold til europeiske konkurrenter.

Det foreslåtte kvotesystemet i perioden 2005–2007 vil dekke noe over 10 pst. av klimagassutslippene og blir dermed noe smalere enn det systemet som ble skissert i tilleggsmeldingen om klima. Jeg synes dette er greit, fordi vi i tillegg har departementets avtale med prosessindustrien, som vil gi ca. 20 pst. reduksjon fra denne industrien, basert på nivået i 1990. Det er også svært gledelig at gasskraftverkene kommer inn under kvotesystemet. Det avklarer på en god måte rammebetingelsene for de gasskraftverk som har konsesjon. Kraftverket på Melkøya i forbindelse med Snøhvit blir imidlertid behandlet som avtalt i Sem-erklæringen.

Høyre støtter forslaget om at departementet vil tildele industrien vederlagsfritt en kvotemengde som tilsvarer ca. 95 pst. av de kvotepliktige bedriftenes utslipp. Det er viktig, slik at de foreslåtte tiltak for utslippsreduksjoner

ikke setter vår industri i en dårligere konkurransemessig situasjon enn konkurrentene i Europa.

Et sentralt politisk spørsmål har vært om bedrifter som omfattes av kvoteplikt, også skal være underlagt vanlige rutiner for utslippstillatelse. Regjeringen har foreslått at de ansvarlige for kvotepliktige utslipp av CO₂ vil få utslippstillatelse. Det vil imidlertid fortsatt være anledning for myndighetene til å stille effektivitetskrav og teknologikrav i en utslippstillatelse for å begrense utslipp. En viktig grunn til at Høyre støtter den foreslåtte kvotelov er bedriftenes muligheter til å skaffe seg erfaring med kjøp og salg av kvoter. Dette vil lette overgangen til Kyoto-avtalens brede kvotesystem fra 2008. Det er dog viktig at Regjeringen så snart som mulig klargjør forutsetninger og tilknytningsform til systemet fra 2008. Forutsigbarhet er viktig for bedriftene. At Fremskrittspartiet ikke trenger noe kvotesystem, er ganske naturlig, når de egentlig hilser klimagassene velkommen.

Det er gledelig at det er etablert et bredt flertall i denne sak. Klimagassutslippene må reduseres, og det benyttes med denne lov en rekke virkemidler for å få dette til. Det er ambisiøse mål i denne innstillingen. Samtidig er flertallet enig i at vi må påse at de tiltak som gjennomføres, tar hensyn til bedriftenes overlevelsessevne. Flertallet, med Arbeiderpartiet og regjeringspartiene, sikrer den nødvendige forutsigbarhet for industrien.

Statsråd Knut Arild Hareide [17:02:04]: Klimaproblemet er globalt sett den største miljøutfordringa vi står overfor. Endringane i klimaet er seinast solid dokumenterte i ein ny forskingsrapport, med fokus på Arktis. Rapporten viser at temperaturen i Arktis stig så raskt at det vil få alvorlege konsekvensar for planter, dyr og menneske. Den dramatiske temperaturauken i nordområda vil i sin tur påverka det globale miljøet. Klimaendringane kjem i stor grad av menneskelege aktivitetar.

I samband med behandlinga av tilleggsmeldinga om klima sommaren 2002 gav Stortinget tilslutning til å utvikla eit system for kvotehandel med klimagassar frå 2005. Det er gledelig at stortingsfleirtalet no sluttar seg til Regjeringa sitt lovforslag til klimakvotelov.

Lovforslaget er ei viktig brikke i Regjeringa sin offensive klimapolitikk. Kvotesystemet vil i perioden 2005–2007 omfatta CO₂-utslepp frå industri som i dag i liten grad har incentiv til å avgrensa desse utsleppa. Med kvotesystemet på plass vil Noreg vera eit av dei få landa som har eit tilnærma heildekkjande system for reduksjon av klimagassutslepp.

Gjennom kvotesystem og ei forståing mellom Miljøverndepartementet og Prosessindustriens Landsforening, PIL, vil vi få synberre reduksjonar i utsleppa. Dei kvotepliktige verksemdene vil samla få tildelt færre kvotar enn dei vil trenga for å dekkja utsleppa sine. Verksemdene må derfor anten gjennomføra utsleppsreducerande tiltak eller kjøpa kvotar på marknaden. Forståinga med PIL sikrar også at den delen av prosessindustrien som ikkje blir teken med i kvotesystemet i denne omgangen, vil redusera utsleppa av klimagassar.

PIL har forplikta seg til at utsleppa frå prosessindustrien, utanom gassraffineri og ilandføringsterminalar for olje og gass, skal reduserast med 20 pst. i 2007 samanlikna med 1990-nivå. Gassraffineri og ilandføringsterminalar har hatt ein sterk vekst i utsleppa som følgje av auka aktivitet. I tråd med tilleggsmeldinga skal det takast omsyn til denne veksten ved fastsetjinga av samla kvotemengd.

Med det føreslegne kvotesystemet og forståinga med PIL oppfyller Regjeringa ambisjonsnivået i tilleggsmeldinga. Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet synest å gløyma at stortingsfleirtalet ved framlegginga av tilleggsmeldinga var einig om at den samla tildelinga skulle justerast i forhold til utvidingar og nedleggingar av produksjonen i kvotepliktige verksemdar.

Det er rekna ut at kvotesystemet, saman med forståinga med PIL, vil redusera klimagassutsleppa i Noreg med vel 1 mill. tonn CO₂-ekvivalentar i 2007 samanlikna med utsleppsframskrivingar utan nye tiltak. Denne reduksjonen tilsvarar gjennomsnittleg utsleppa frå om lag 400 000 personbilar. Etablering av eit tidleg kvotesystem vil dessutan gi oss viktig erfaring med eit verkemiddel som vil bli sentralt i det vidare arbeidet med å redusera utslepp av klimagassar, både nasjonalt og globalt.

Klimakvotelova vil ikkje gjera det lettare å byggja ureine gasskraftverk, slik enkelte har hevda. På same måten som i dag vil det kunna stillast teknologikrav i form av krav om CO₂-handtering i utsleppsløyve til nye gasskraftverk. Teknologikrav er eit like effektivt verkemiddel for å hindra etablering av ureine gasskraftverk som grenseverdiar i utsleppsløyve.

Kvotesystemet er i tråd med Stortinget sine føresetnader frå 2002 utvikla i nær dialog med industrien.

Regjeringa ønskjer at norske bedrifter skal kunna delta fullt ut i ein europeisk kvotemarknad. Eg har derfor teke initiativ til forhandlingar med Europakommisjonen med sikte på å få i stand ein bilateral avtale for perioden 2005–2007 om gjensidig godkjenning av kvotar mellom Noregs og EUs kvotesystem. Kommisjonen har svart positivt på den norske førespurnaden. Kommisjonen har samtidig gitt uttrykk for at ein ønskjer at kvotedirektivet blir teke inn i EØS-avtalen på lengre sikt, helst frå 2008. Det tyder godt at kommisjonen og den norske regjeringa er einige om at det er ønskeleg med ei kopling mellom dei to systema. Regjeringa fører ein offensiv klimapolitikk som i tillegg til utsleppsreducerande tiltak inkluderer utvikling av ny teknologi, endring av produksjons- og forbruksmønster og ei pådrivarrolle i internasjonale forhandlingar. Med klimakvotelova innfører vi eit nytt verkemiddel i klimapolitikken. Samtidig beheld vi høvet til å stilla krav etter forureiningslova. Samla gir dette ei styrking av klimaverkemidla og klimapolitikken.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ranveig Frøiland (A) [17:07:28]: Kristeleg Folkeparti liker visst ikkje å skifta partnar så ofte, så eg skal ikkje spørja om det.

Men eg vil spørja litt om industrien. Ein vil jo både kjøpa og selja kvotar på den europeiske kvotemarknaden, på lik linje med det som EU-industrien vil gjera frå neste år. Kan statsråden stadfesta at det vil verta slik? I motsett fall – dersom dette ikkje skulle vera tilfellet – korleis ser statsråden på dette, dersom avtalen med PIL ryk? Kva slags alternativ har statsråden og Regjeringa i forhold til det?

Statsråd Knut Arild Hareide [17:08:19]: Som eg kom inn på i innlegget mitt, ønskjer Regjeringa sterkt eit samarbeid i forhold til EUs kvotesystem. Den dialogen som me har hatt med EU-kommisjonen, tyder på at dei òg ønskjer eit samarbeid frå 2005 til 2007.

Det ligg føringar frå EU-kommisjonen som går på at dei ønskjer at me skal implementera EU-direktivet frå 2008. Det har den norske regjeringa ikkje sagt seg einig i. Slik eg ser det, ligg alt til rette for eit samarbeid i perioden framover, men Regjeringa står ved sin politikk, at me ikkje ønskjer å implementera EU-direktivet. Det er fordi me ønskjer å ha ei moglegheit til å føra ein nasjonal klimapolitikk som er tilpassa våre forhold. Det vil òg vera det beste for miljøet.

Øyvind Vaksdal (FrP) [17:09:35]: Ved framleggelsen av lovproposisjonen om å innføre et tidlig nasjonalt kvoteregime for såkalte klimagasser viser Regjeringen sitt sanne ansikt i miljøpolitikken. Det spiller åpenbart ingen rolle om det totale utslippet av disse gassene blir redusert. Det som er viktig og altoverskyggende, er at vi i Norge igjen skal være best i klassen – koste hva det koste vil.

Jeg vil derfor spørre statsråden om han ikke ser i hvert fall den miljømessige verdien av å beholde industrien i Norge, og hvorfor han med fullt overlegg nå skaper enda større problemer for industrien med sine særnorske utslippskrav – som setter tusenvis av norske industriarbeidsplasser i fare.

Statsråd Knut Arild Hareide [17:10:31]: Me skal vera blant dei beste i klassen i miljøpolitikken.

Dette er eit problem: Klimautfordringa er laga av dei rike, vestlege landa. Det er derfor heilt naturleg at desse landa òg er med og tek det ansvaret som dette inneber. Kven vil vera dei største taparane om me ikkje maktar å gripa fatt i klimautfordringa? Jo, det vil på nytt vera dei fattigaste landa. På nytt vil dei afrikanske landa bli taparane.

Derfor skal me vera aktive i forhold til denne politikken. Me har eit system som tek vare på industrien, men Noreg skal vera leiande. Me har framfor oss klimaforhandlingar i Buenos Aires. Der skal Noreg vera eit av dei landa som går føre og viser veg i klimapolitikken.

Hallgeir H. Langeland (SV) [17:11:42]: Eg er glad for at miljøvernministeren tek opp det solidariske, dei solidariske verdiane – det sakna eg litt i innlegget. Det er nettopp dette me snakkar om når det dreiar seg om klimagassutslepp: Det er dei fattige som nok ein gong taper

(Langeland)

dersom ein ikkje gjer nok. Nettopp derfor er det viktig at ein òg handlar heime. Nettopp derfor er det viktig at ein gjer noko aktivt sjølv.

Det er her Kristeleg Folkeparti no har skifta partnar og gått med Arbeidarpartiet. Kristeleg Folkeparti har vore bekymra for at SV skal bli ein miljøgissel for Arbeidarpartiet og LO i ei ny regjering. Då er det jo freistande for meg å spørja om ikkje statsråd Hareide kan dela erfaringane sine med SV når det gjeld korleis det er å vera denne gisselen, slik at me ikkje treng gjera dei same erfaringane.

Det andre som eg trur det er viktig å få presisert – for det er ein del forvirring ute og går – er at SV ønskjer å hjelpa til for å unngå at det blir bygt fleire sterkt forureinande gasskraftverk enn det på Snøhvit. Men det er vel slik – eg spør miljøvernministeren – at ein no kan risikera å måtta leggja ned grunnsteinen for eit sterkt forureinande gasskraftverk på Kårstø?

Statsråd Knut Arild Hareide [17:13:04]: Det er rett som representanten Langeland her seier, at me i denne saka har skifta samarbeidspartnar. Men me står for den same politikken. Dei føringane som blei lagde i tilleggsmeldinga, står fast. Me har eit ambisjonsnivå som blei lagt fram i tilleggsmeldinga. Det legg me føringar for no, i proposisjonen om klimakvotelova.

Det er slik at den nye klimakvotelova ikkje gjer det lettare å byggja gasskraftverk med gammal teknologi. Derfor er det med stor glede ei samla regjering legg fram denne lova, ei lov som tek vare på miljøet på beste måte. Me stiller tydelege krav gjennom forureiningslova. Me kjem med eit nytt verkemiddel i klimapolitikken. Samla sett styrkjer dette klimapolitikken.

Hallgeir H. Langeland (SV) [17:14:13]: Eg takkar statsråden for svaret. Sjølv om det ikkje er tilfredsstillande, sett med SV sine auge, er det visse positive element – som eg òg sa i mitt hovudinnlegg som saksordførar – knytte til det at ein vil få prøvd ut eit internasjonalt system som ein då kan komma med i frå 2008.

Men eg forstår ikkje heilt at ein kan vera så veldig fornøgd – når ein no er i den motsette situasjonen av det ein var i våren 2000. Då viste miljøørsla og SV stor respekt for ei regjering som gjekk av fordi ho meinte at det å gå inn for å byggja gasskraftverk var så alvorleg at ho ikkje ville vera med på det.

No er ein altså entreprenør for eit sterkt forureinande gasskraftverk på Snøhvit og kan ikkje setja foten ned for forureinande gasskraftverk på Kårstø. Eller tek eg feil? Er det ikkje slik at miljøvernministeren faktisk kan bli den som får bygd Kårstø-anlegget?

Statsråd Knut Arild Hareide [17:15:18]: Eg må minna representanten Langeland om at hans regjeringspartnar Arbeidarpartiet gav konsesjonen på Kårstø. Regjeringa avklarte tydeleg i tiltredingserklæringa at ho ville at dei konsesjonane som var gitt av arbeidarpertiregjerings, skulle stå. Men debatten tilbake i 2001 gjekk på

om ein ville vera med og svekkja forureiningslova, og det ville ikkje me vera med på.

Me innfører altså i dag eit nytt verkemiddel i klimapolitikken. Me får eit kvotesystem, og me svekkjer ikkje forureiningslova. Det vil gjera at me samla sett har ei styrking av klimapolitikken, og det er viktig for Regjeringa. Me hadde gjerne sett fram til eit samarbeid med SV. Derfor la me fram dei same føringane som i tilleggsmeldinga. Det takka SV nei til, sjølv om me altså førte vidare nettopp det me var blitt einige om gjennom tilleggsmeldinga i 2002, i dette lovframlegget.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [17:16:35]: Som statsråden sa i sitt innlegg, har han oppmoda EU om forhandlingar om ei bilateral avtale. Etterpå har det ikkje kome noka konkret avklaring, anna enn at EU har gjort det klart at kvotehandelsdirektivet er EØS-relevant, og at Noreg må implementere direktivet seinast 31. desember 2007.

Når det gjeld eventuelle forhandlingar om ei bilateral avtale, har det enno ikkje kome noka avklaring frå EUs side med omsyn til forhandlingsmandatet, framdriftsplan osv.

Frå industriens side er det ein føresetnad at fullverdig kvotehandel kan starte i 2005. Kan Regjeringa gje Stortinget forsikringar om at dei bilaterale avtalene vil vere på plass i løpet av første halvår 2005?

Statsråd Knut Arild Hareide [17:17:43]: Regjeringa arbeider aktivt med å sikra ein avtale i forhold til EU sitt kvotesystem, og me har hatt ein tett dialog med EU. Eg har òg sjølv hatt møte med formannskapet i EU, som har gitt positive signal for å få til ein avtale mellom EU sitt kvotesystem og det norske kvotesystemet. Alt tyder på at dette vil kunna bli løyst i perioden 2005–2007.

Ueinigheita går på kva slags tilknytning det norske kvotesystemet skal ha vidare, om det skal vera gjennom ein bilateral avtale eller ved at Noreg skal slutta seg til kvotedirektivet. Me ønskjer at tilknyttinga for det norske systemet framleis skal vera gjennom eit bilateralt samarbeid med EU. Det trur me vil vera det beste, men eg kan roa representanten Oppebøen Hansen frå Arbeidarpartiet med at alt tyder på at me vil få til ein avtale med EU for perioden 2005–2007.

Presidenten: Replikordskiftet er slutt.

Dei talarane som etter dette får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Hallgeir H. Langeland (SV) [17:19:16]: Debatten går mot slutten, og som saksordførar – og som SV-ar, må eg vel òg få lov til å seia – har eg behov for å oppsummera på eit par punkt.

Når det gjeld det som Onarheim sa, knytt opp mot kroppsspråket i 2000, observerte eg òg at det var veldig komplisert for Høgre å samarbeida med miljøpartiet SV. Det var krevjande, men ein klarte det altså då. Eg konstaterer at Onarheim har eit heilt anna kroppsspråk i dag, så han trivst betre i det selskapet han er i no.

Då er det meir bekymringsfullt – dersom me skal halda oss i bransjen med kroppsspråk – at Kristeleg Folkeparti og Venstre ser ut til å gå rakryggja, trass i at dei har skifta posisjon – dei har ikkje den same bekymringa som Onarheim hadde i 2000. For det er ikkje tvil om at det som har skjedd, er at Venstre og Kristeleg Folkeparti har flytta posisjon og er betydeleg svekte i truverdet knytt opp mot klimapolitikken. Det viser det faktumet at dei no er saman med det partiet som faktisk ønskte å pressa Bondevik I-regjeringa til å gå av. Det klarte ein. I dag står dei saman med dei partia som gjorde dette, og snakkar om at dei har ein offensiv klimapolitikk.

Me kan òg observera at gasskraftlobbyen er fornøgd. Dei som representerer NHO, LO, PIL, OLF og andre, har ein god dag i dag, mens miljøørsla ikkje har det – det motsette av det me hadde den 9. mars 2000, då Bondevik I gjekk av.

Så konstaterer eg at me no får eit klimakvotesystem, det blir vedteke. Og SV vil sjølv sagt vera med og jobba for å forbetra det i neste runde, når me no ikkje klarte å forbetra forslaget frå Regjeringa. Me trur at det blir vanskelegare for SV å vera konstruktive i den posisjonen no, når det partnerskiftet som er gjennomført, så openbert kan føra til ein dårlegare klimapolitikk. Då blir nok denne utfordringa større enn det SV kunne ønskja seg. Det er nemleg ikkje slik som miljøvernministeren sa, at SV ikkje ville samarbeida, tvert imot. Me fekk ikkje tilbake meldingar på vår invitasjon til samarbeid. Og då braut Regjeringa ut.

SV er klar til å gripa dei mange utfordringane som er, framover, ikkje minst på energisektoren, med ein alternativ, fornybar energipolitikk, og med ein industripolitikk som sørger for at industrien er i Noreg, men der ein får rammevilkår som det går an å leva med. Slik sett er det ikkje ein særleg god dag for miljøpolitikk og klimapolitikk i Noreg i dag.

Bror Yngve Rahm (KrF) [17:22:40]: Debatten går mot slutten. Bare noen korte kommentarer, særlig i forhold til SV og Hallgeir Langeland:

Det er helt riktig – Kristelig Folkeparti er ganske rakrygget i dag, i likhet med hva regjeringskollegene Venstre og Høyre er. Det er fordi vi faktisk er litt stolte av at denne regjeringen legger på plass et system – for første gang – som skaper bedre miljø, gir oss erfaring og samtidig sørger for at vi får utslippene av CO₂ ned. Det stiller flertallet seg bak, med unntak av SV, som ikke stiller seg bak dette brede forliket. Det ville ha vært en fordel.

Spørsmålet om å bytte partner, som har vært en merkelig del av denne debatten, er relativt lite viktig, sett i forhold til den utfordring vi har i klimapolitikken – det hadde vært greit om vi kunne ha fokusert på det. Jeg registrerte at Hallgeir Langeland spurte om råd i forhold til det å være gissel. Da kan vi si: Vi har ingen erfaring i det å være gissel. Men når Hallgeir Langeland ber om råd, må det være et uttrykk for at han forventer å bli det. Jeg tror Hallgeir Langeland vil komme til å oppleve at verden ikke er fullt så enkel eller fullt så svart-hvit som det han kan gi uttrykk for når han står helt alene. I det øye-

blikk han skal ta ansvar, vil han oppleve at bildet er litt mer sammensatt.

Det som er viktig å få fram på slutten av debatten fra Kristelig Folkepartis side, er at vi leverer den politikken vi tidligere har sagt at vi står for. Vi opprettholder ambisjonsnivået, vi svekker ikke forurensningsloven, vi gjør det ikke lettere å bygge det som Hallgeir Langeland definerer som sterkt forurensende gasskraftverk. Vi leverer den varen som vi i tilleggsmeldingen sa at vi ville levere.

Vi er glad for at det store flertallet i Stortinget slutter seg til det, uavhengig av hvem som måtte mene hva om hvem som har snudd eller ikke snudd. Det vi registrerer, er at Hallgeir Langeland stiller seg på sidelinjen i et så viktig spørsmål, og ikke er med i dette brede forliket. Det hadde vært en fordel – for SV – ikke minst i forhold til den alliansen han ser for seg at han en gang skal gå inn i.

Hallgeir H. Langeland (SV) [17:25:22]: Eg hadde ikkje tenkt å ta ordet ein gong til, men når leiaren i komiteen bruker 3 minutt på saksordføraren og på SV, må eg nesten replisera litt. Men eg kan gjera det kort.

Eg konstaterer at Kristeleg Folkeparti i denne saka var rakryggja i 2000 – dei stod saman med miljøørsla og ville ikkje svekkja forureiningslova slik at det blei mogleg å byggja gasskraftverk. Eg konstaterer at den 8. desember 2004 står ein saman med LO, Prosessindustriens Landsforening og olje- og gassindustrien, og legg til rette for bygging av gasskraftverk som andre har bestemt – men ein kjem sjølv til å leggja ned grunnsteinen. For meg er det eit linjeskifte utan like i miljø- og klimapolitikken, og trass i at ein seier at klimapolitikken er viktig. Derfor er det bekymringsfullt at Kristeleg Folkeparti gjer dette så lett – at alt no er blitt så flott.

For å avslutta og ikkje dryga ut møtet: Eg hørte at eg ikkje fekk noko råd om korleis det var å vera miljøgissel, slik som Kristeleg Folkeparti er no. Det tek eg til etterretning, og reknar med at ein ikkje ønskjer å fortelja korleis dette er, sjølv om det smertar.

Presidenten: Bror Yngve Rahm har hatt ordet to gonger tidlegare, og får ordet til ein kort merknad.

Bror Yngve Rahm (KrF) [17:27:04]: Til det Langeland sa om å være gissel, vil jeg bare replisere: Vi har ikke erfaring med å være gissel, derfor kan vi ikke gi råd. Men jeg registrerer at Hallgeir Langeland likevel ber om det. Det må være fordi han forventer å bli gissel – men det er ikke vår posisjon i dag.

Bak den innstillingen vi med stor frimodighet legger fram i dag, og som får flertall, er det en samlet regjering som stiller seg. Nå har vi tatt noen viktige skritt framover som jeg tror vi kan bygge videre på i forhold til ytterligere utfordringer i klimaspørsmålet.

Til spørsmålet om linjeskifte: Det overrasker meg litt at Hallgeir Langeland helt fram til i dag hopper bukk over de vedtak som faktisk ligger i Stortinget fra før, hopper bukk over de konsesjoner som er gitt, og de posisjoner som både Kristelig Folkeparti, Høyre og Venstre har, med utgangspunkt i Sem-erklæringen, på det punktet. Det er

ikke noe nytt i forhold til dette, ut fra hva vi har sagt før, og hva vi har som forankring i Sem-erklæringen.

Dette er en videreføring av den politikken som Samarbeidsregjeringen har stått for hele tiden.

Hallgeir H. Langeland (SV) [17:28:28]: Til den utfordringa som SV ser, knytt opp mot ny regjering: Sjølv-sagt er det ei stor utfordring, veldig stor. Det er veldig stor forskjell på SVs energipolitikk og Arbeidarpartiets energipolitikk. Nettopp derfor tek SV denne utfordringa på alvor.

Men eg må seia at eg synest det er veldig lett vint når Kristeleg Folkeparti ikkje innser at dei må sitja som eit gissel. Eg kan nemna sak etter sak der Kristeleg Folkeparti no meiner noko anna. Barentshavet er eit eksempel, der har ein opna, der har Kristeleg Folkeparti glidd vekk og meiner noko anna. I forhold til gasskraftverk meinte Kristeleg Folkeparti noko anna i Bondevik I – no meiner dei at det er greitt – bygg det på Melkeøya. I forhold til satsing på miljøvennleg, alternativ energi, har SV ein klar profil på 20 TWh utan gass. Der var Kristeleg Folkeparti meir på linje før. I forhold til ei storsatsing på miljøvennleg samferdsel har SV ein heilt annan profil enn Kristeleg Folkeparti. Der var vi meir på line før.

Eg kan rekna opp ei rekkje saker som går i den retninga, og som viser at Kristeleg Folkeparti sin miljøprofil er monaleg svekt, ikkje minst i dag. Nettopp derfor får Kristeleg Folkeparti kjeft frå miljøørsla. Ein ting er at det ikkje går inn på dei å få kjeft av SV, og at dei ikkje vil snakka om korleis dette følest, osv. Men eg må jo seia at eg trudde dei tok miljøørsla meir alvorleg, dei fekk kritikk derfrå òg, men dei vel altså berre å kimsa av det og seier at SV er heilt på villspor. Då synest eg at ein beveger seg langt frå verkelegheita. Då kan ein berre kikka ut og sjå kva miljøørsla seier om Kristeleg Folkeparti i dag, i forhold til kva dei sa 9. mars 2000.

Statsråd Knut Arild Hareide [17:30:32]: Det er blitt framheva frå denne talarstolen – og ikkje frå nokon representant frå regjeringspartia – at Noreg ligg fremst i klimapolitiken. Det vil eg gi mi tilslutning til.

No får me eit nytt verkemiddel i klimapolitikken, me får eit kvotesystem. Me har frå før ei CO₂-avgift som er av dei høgaste i verda. Me har ein avtale med prosessindustrien. Me har ei HFK/PFK-avgift, så me får totalt sett eit verkemiddelapparat innan klimapolitikken som er unikt i verdssamanheng. Det skal det vera, fordi me skal vera av dei som frontar klimapolitikken. Det er derfor med stoltheit ei samla regjering er med på å leggja fram dette. Me legg altså fram eit nytt verkemiddelapparat innanfor klimapolitikken. Men me vel å behalda moglegheita til å stilla teknologikrav gjennom forureiningslova. Det er nettopp fordi me vil behalda moglegheita i forhold til nye gasskraftverk. Det er eit viktig miljøpolitisk område. Det skal stillast krav til dei nye gasskraftverka om CO₂-handtering fram til me har eit system som er i tråd med Kyotoprotokollen. Derfor er det med rak rygg representantane frå alle regjeringspartia kan stå og fronta miljøpolitikken.

Det som for meg blir det paradoksale, er at me la føringar for denne politikken, saman med SV, i tilleggsmeldinga. Me beheld ambisjonsnivået om reduserte utslipp, som me òg la fram i tilleggsmeldinga. Me fører ikkje ein politikk som opnar for nye gasskraftverk, gjenom den lova me legg fram her. Derfor burde det ha vore veldig enkelt for SV å vera med og støtta denne lova.

Eg forstår at representanten Hallgeir H. Langeland er oppteken av at oljeindustrien og ein del andre har sine feiringar. Ja, eg er glad for at òg den delen av industrien ser kor viktig ein restriktiv og god klimapolitikk er. Det er eg glad for. Me treng å byggja miljøalliansar langt utover dei som vanlegvis har fremma miljøpolitikken. Derfor er det med stor glede eg kan seia at me har fått eit nytt verkemiddel i klimapolitikken som samla sett vil gjera at klimapolitikken blir betre.

Synnøve Konglevoll (A) [17:33:39]: Jeg skal heller ikke dra ut debatten. Men jeg tok ordet nå fordi det overrasker meg at statsråden på denne måten framstiller Norge med en glorie i klimapolitikken. Mange av oss som har hatt innlegg i dag, har startet med hvor store miljøutfordringer vi har. Da synes jeg det er overraskende at statsråden ikke er mer ydmyk når det gjelder å innrømme at dette er et skritt i riktig retning, men det er bare et lite skritt. Det er heller ikke slik at vi ligger veldig langt foran alle andre land – tvert imot. Vi har tilpasset oss et forslag fra EU.

Når det gjelder registreringsmekanismen, har Storbritannia, f.eks., vært mye lenger foran enn det Norge har vært. Faktum er at Regjeringa har gått en lang omvei, fra det forslaget de opprinnelig la fram, som da var så fantastisk mye bedre, til de har lagt seg inn på omtrent det samme som Arbeiderpartiet foreslo. Så at statsråden skal holde fram Norge og denne regjeringa som så fantastisk mye bedre enn noen andre land og noen andre regjeringer, synes jeg vitner om litt manglende ydmykhet i forhold til de utfordringene vi faktisk står overfor.

Å g o t V a l l e hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Hallgeir H. Langeland (SV) [17:35:00]: Eg konstaterer at Kristeleg Folkeparti har fått seg nye partnarar, og at dei består av kameratar som ikkje akkurat er kjende for å ta klimatrusselen på alvor. SV står i dag, som i 2000, saman med dei same partnarane som me hadde då. Det gjer altså ikkje Kristeleg Folkeparti.

Statsråd Knut Arild Hareide [17:35:32]: Eg skal òg vera veldig kort. Eg vil berre seia at Regjeringa står for den same politikken som da me la fram tilleggsmeldinga, det same ambisjonsnivået, og det er derfor me med stoltheit legg fram denne lova. Eg er glad for den tilslutninga ho har fått, og at Arbeidarpartiet er med på å støtta lova.

Eg har lyst til å kommentera det representanten Synnøve Konglevoll tek opp, for det synest eg er viktig. Det er store utfordringar innanfor klimapolitikken. Derfor

skal Noreg vera i front. Noreg skal vera eit av dei landa som frontar ein meir ambisiøs klimapolitikk òg internasjonalt. Men eg har òg lyst til å seia at innanfor det verkemiddelapparatet som me har i dag, ligg Noreg heilt i front. Me har eit av dei mest heildekkjande verkemiddelapparata. Det har representanten Synnøve Konglevoll i dag vore med på å gjera endå betre gjennom at me får ei kvotelov.

Men det er mange steg å gå. Kyoto-avtalen er berre eit første steg på vegen. Me er nøydd til å ta fleire steg for å nå dei langsiktige måla. Kyoto-avtalen inneber ein reduksjon på 5 pst. FN's klimapanel anslår at me i framtida er nøydd til å redusera ikkje 5 pst., men 50 pst. Derfor må me òg ta nye steg vidare.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 225)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sakene nr. 1–4.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v
om endringer i lønnsgarantilova

I

I lov 14. desember 1973 nr. 61 om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. skal § 1 tredje leddet første punktum lyde:

Kravene dekkes av garantien i den utstrekning de har fortrinnsrett etter kapittel 9 i lov om fordringshavernes dekningsrett, dog begrenset i det enkelte tilfelle til et beløp som svarer til *to* ganger folketrygdens grunnbeløp på frisdagen.

II

Endringa trer i kraft 1. januar 2005.

Endringa gjeld berre for bu der krav om konkurs kjem til skifteretten etter at lova er iverksett, for forsikringsselskap og bankar der vedtak om å setje institusjonen under offentlig administrasjon vert gjort etter dette tidspunktet, insolvente dødsbu der dødsfallet skjer etter dette tidspunktet og insolvente selskap der tvangsavvikling i medhold av aksjelova § 16-15 og allmennaksjelova § 16-15 vert bestemt etter dette tidspunktet.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes med 60 mot 10 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 17.44.10)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten regner med at Sosialistisk Venstreparti vil gå imot.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes med 58 mot 10 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.44.33)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Magnhild Meltveit Kleppa satt fram et forslag på vegne av Senterpartiet. Forslaget lyder:

«I

I lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie gjøres følgende endringer:

§ 5 (1) skal lyde:

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker gis feriefritid på 30 virkedager hvert ferieår.

§ 10 (2) skal lyde:

Arbeidstaker har rett til feriepenger fra arbeidsgiver med 12,3 pst. av feriepengegrunnlaget (jf. nr. 1).

§ 15 oppheves.

II

Loven trer i kraft straks.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak:

Dokument nr. 8:60 (2003-2004) – forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og Magnhild Meltveit Kleppa om lov om endring i lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie (5. ferieuke) – vedlegges protokollen.

Voteringstavlene viste at det ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Senterpartiet ble avgitt 67 stemmer for innstillingen og 3 stemmer for forslaget fra Senterpartiet.

(Voteringsutskrift kl. 17.45.30)

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (fra salen): Det skulle vera 4 røyster for forslaget.

Presidenten: De riktige tallene blir da 66 stemmer for komiteens innstilling og 4 stemmer for forslaget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak:

Ot.prp. nr. 26 (2004-2005) om lov om endring i lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram 6 forslag.

Det er

- forslag nr. 1, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 2–4, fra Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 5, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 6, fra Odd Roger Enoksen på vegne av Senterpartiet

Forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sikre at kvotesystemet ikke svekker forurensningsloven som miljøpolitisk virkemiddel.»

Forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen avstå fra å innføre et nasjonalt tidlig kvoteregime som er konkurransevridende for norsk industrivirksomhet.»

Forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen arbeide for at norsk industri skal ha like krav til utslipp av såkalte klimagasser som man har i andre land innen EØS-området.»

Forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere implementering av EUs kvotedirektiv og fremme sak om dette til Stortinget.»

Forslagene blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven)

Presidenten: Det voteres her først over forslag nr. 5, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 3 skal lyde:

§ 3 (*utslipp som omfattes av denne loven*)

Loven gjelder utslipp av CO₂ i forbindelse med:

- a) raffinering av mineralolje
- b) produksjon av koks
- c) produksjon og bearbeiding av jern og stål, herunder røsting og sintring av jernmalm
- d) produksjon av sement, kalk, glass, glassfiber og keramiske produkter.

Loven gjelder likevel ikke utslipp:

- a) fra forbrenning av biomasse
- b) fra forbrenning av farlig avfall og kommunalt avfall
- c) som er avgiftsbelagt etter Stortingets årlige vedtak om CO₂-avgift.

§ 8c skal lyde:

Dersom utslippene fra virksomhet som nevnt i bokstav a etter 1. januar 2001, men før 31. desember 2007, har blitt vesentlig redusert som følge av vesentlige endringer av virksomhetens art eller omfang, skal dette tillegges betydning ved tildelingen. Endringer som medfører økte utslipp vil ikke påvirke tildelingen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 63 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 17.47.17)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 6, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«§ 7 skal lyde:

§ 7 (*tildelingsmetode*)

Kvotene skal for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007 tildeles vederlagsfritt til de virksomhetene som faller inn under lovens § 3 punkt b-e. Virksomheter som faller inn under § 3 punkt a vil ikke få tildelt kvoter vederlagsfritt, men pålegges å kjøpe det nødvendige antall kvoter i markedet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 4 stemmer ikke bifalt.

Videre var innstillet:

Kapittel 1 Innledende bestemmelser§ 1 (*lovens formål*)

Formålet med denne loven er å begrense utslippene av klimagasser på en kostnadseffektiv måte gjennom et system med kvoteplikt for utslipp av CO₂ og fritt omsettelige utslippskvoter.

§ 2 (*lovens stedlige virkeområde*)

Loven gjelder for utslipp i riket og for utslipp fra virksomhet på den norske delen av kontinentalsokkelen, med de begrensningene som følger av folkeretten.

Kongen kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om lovens stedlige virkeområde, herunder om lovens anvendelse på Svalbard.

§ 3 (*utslipp som omfattes av denne loven*)

Loven gjelder utslipp av CO₂ i forbindelse med:

- a) energiproduksjon
- b) raffinering av mineralolje
- c) produksjon av koks
- d) produksjon og bearbeiding av jern og stål, herunder røsting og sintring av jernmalm
- e) produksjon av sement, kalk, glass, glassfiber og keramiske produkter.

Loven gjelder likevel ikke utslipp:

- a) fra forbrenning av biomasse

- b) fra forbrenning av farlig avfall og kommunalt avfall
c) som er avgiftsbelagt etter Stortingets årlige vedtak om CO₂-avgift.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om at utslipp omfattet av første ledd fra produksjonsenheter med kapasitet under en fastsatt grense skal være unntatt fra denne lov, herunder bestemmelser om at flere produksjonsenheter som står i nær driftsmessig eller fysisk sammenheng skal vurderes under ett ved beregningen av kapasiteten.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om at utslipp av CO₂ fra en produksjonsenhet i sin helhet skal være omfattet av denne lov selv om utslippet bare delvis skyldes virksomhet som nevnt i første ledd.

§ 4 (kvoteplikt)

Den som driver virksomhet som nevnt i § 3 er kvotepliktig etter denne lov og må innlevere kvoter tilsvarende sine kvotepliktige utslipp i samsvar med bestemmelsene i § 13. I tillegg kreves tillatelse etter forurensningsloven § 11.

§ 5 (søknad om utslippstillatelse og kvoter)

Søknad om utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 må foreligge innen 15. januar 2005 for at virksomheten skal komme i betraktning ved tildeling av kvoter etter § 8 for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007. Søknader som er innlevert innen denne fristen anses samtidig for å være søknader om å få tildelt kvoter i medhold av § 8. Søknaden må inneholde de opplysningene som er nødvendige for å vurdere hvor mange kvoter som skal tildeles etter § 8. Forurensningsmyndighetene kan i det enkelte tilfellet fastsette hvilke opplysninger eller undersøkelser søkeren må sørge for.

Kapittel 2 Fastsettelse av det samlede antallet kvoter og tildeling

§ 6 (fastsettelse av det samlede antallet kvoter)

Kongen fastsetter det samlede antallet kvoter som tildeles for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007.

Ved fastsettelsen av det samlede antallet kvoter skal Kongen blant annet ta hensyn til Norges internasjonale forpliktelser til å begrense utslippene av klimagasser, den faktiske og forventede utslipp utviklingen i Norge, hvor stor andel av de faktiske og forventede utslippene som omfattes av § 3, å unngå forskjellsbehandling mellom sektorer og bedrifter, og de tekniske og økonomiske mulighetene for å begrense utslipp som omfattes av § 3.

§ 7 (tildelingsmetode)

Kvotene skal for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007 tildeles vederlagsfritt til de kvotepliktige.

§ 8 (tildeling av kvoter)

Forurensningsmyndighetene treffer vedtak om hvor mange kvoter som skal tildeles den enkelte kvotepliktige for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007.

For tildelingen av kvoter for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007 skal følgende retningslinjer legges til grunn:

- For virksomhet som er igangsatt senest 1. januar 2001, skal tildelingen ta utgangspunkt i virksomhetens gjennomsnittlige utslipp i basisårene fra og med 1998 til og med 2001.
- Dersom virksomhet som nevnt i bokstav a ikke har vært i drift i alle basisårene eller av andre grunner har atypiske utslipp i ett eller flere av basisårene, kan kvoter tildeles på grunnlag av utslippene i de øvrige årene.
- Dersom utslippene fra virksomhet som nevnt i bokstav a etter 1. januar 2001, men før 31. desember 2007, har blitt eller med rimelig sikkerhet forventes å bli vesentlig redusert eller økt som følge av vesentlige endringer av virksomhetens art eller omfang, skal dette tillegges betydning ved tildelingen. Ved endringer som medfører økte utslipp kan det ved tildelingen legges vekt på mulighetene, herunder de tekniske og økonomiske mulighetene, for å begrense utslipp av CO₂, særlig ved å ta i bruk de beste tilgjengelige teknikkene.
- For virksomhet som er igangsatt etter 1. januar 2001 eller med rimelig sikkerhet forventes å bli igangsatt før 31. desember 2007, kan det ved tildelingen legges vekt på mulighetene, herunder de tekniske og økonomiske mulighetene, for å begrense utslipp av CO₂, særlig ved å ta i bruk de beste tilgjengelige teknikkene.

Tildelingsvedtaket gjøres betinget av at den kvotepliktige ved den årlige utdelingen av kvoter etter § 9, har utslippstillatelse for CO₂ etter forurensningsloven § 11 annet ledd og at virksomhetens art og omfang ikke avviker vesentlig i forhold til de forutsetningene som tildelingsvedtaket bygger på. I forbindelse med den årlige utdelingen av kvoter etter § 9 prøver forurensningsmyndighetene om betingelsene for tildelingsvedtaket er oppfylt. Dersom forurensningsmyndighetene kommer til at dette ikke er tilfellet kan tildelingsvedtaket omgjøres. Omgjøringsvedtaket legges til grunn for kvoteutdelingen etter § 9.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om tildeling av kvoter etter denne bestemmelsen.

§ 9 (utdeling av kvoter)

Forurensningsmyndighetene deler hvert år ut det antallet kvoter den enkelte kvotepliktige er berettiget til etter vedtak i medhold av § 8. Utdelingen av kvoter skjer ved at forurensningsmyndighetene innen 1. mars hvert år underretter Det norske registeret for klimakvoter om at et angitt antall kvoter skal overføres til den kvotepliktiges konto i registeret. Utdeling av kvoter for 2005 skal skje innen 15. mars 2005.

Dersom den kvotepliktige har fått utdelt et større antall kvoter enn det vedkommende er berettiget til i henhold til vedtak om tildeling av kvoter etter § 8, skal forurensningsmyndighetene underrette Det norske registeret for klimakvoter om at overskytende kvoter skal slettes fra vedkommendes konto. Før forurensningsmyndighetene underretter Det norske registeret for klimakvoter om sletting, skal den kvotepliktige varsles og gis anledning

til å uttale seg innen en nærmere angitt frist, med mindre vedkommende allerede på annen måte har hatt rimelig anledning til å uttale seg, varsel av andre grunner må anses åpenbart unødvendig, eller det er grunn til å frykte at det vil vanskeliggjøre slettingen.

§ 10 (*meldeplikt*)

Den kvotepliktige skal på forhånd gi melding til forurensningsmyndighetene om enhver endring av virksomhetens art eller omfang som kan ha betydning for om betingelsene i vedtak etter § 8 er oppfylt.

Kapittel 3 Det norske registeret for klimakvoter – Oppgjør av kvoteplikten

§ 11 (*Det norske registeret for klimakvoter*)

Det norske registeret for klimakvoter skal inneholde opplysninger om utstedelse, utdeling, beholdning, overdragelse, overføring til oppgjør og sletting av kvoter.

Kongen utpeker en ansvarlig myndighet for opprettelse og drift av registeret. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om utformingen og driften av dette registeret, herunder bestemmelser om hvilke typer kontoer og opplysninger registeret skal inneholde, hvilke opplysninger som skal være offentlig tilgjengelige og om samarbeid med andre registre.

Offentlige myndigheter har rett til å få tilgang til opplysninger fra kvoteregisteret i den utstrekning dette er nødvendig for å fremme deres oppgaver i eller i medhold av lov.

§ 12 (*opprettelse av konto, overføring og sletting av kvoter*)

Enhver fysisk eller juridisk person har rett til å opprette konto i Det norske registeret for klimakvoter.

En kontohaver har rett til å overføre egne kvoter til andre kontohavere. Kongen kan i forskrift gi bestemmelser som innskrenker overføringsadgangen etter denne bestemmelsen der dette er nødvendig i henhold til regelverket under Kyotoprotokollen 1997 til FNs rammekonvensjon 1992 om klimaendring.

En kontohaver kan kreve at kvoter registrert på egen konto slettes.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om betaling av gebyr for opprettelse av konto, mottak av kvoter utstedt av staten og overføring av kvoter i, til eller fra registeret.

§ 13 (*plikt til å overføre kvoter til oppgjør*)

Den kvotepliktige skal innen 1. mai hvert år overføre et antall kvoter som svarer til virksomhetens rapporteringspliktige utslipp det foregående året, til en nærmere angitt oppgjørskonto i registeret.

Dersom den kvotepliktige ikke innen fristen etter første ledd har satt inn et tilstrekkelig antall kvoter på oppgjørskontoen, skal den kvotepliktige innen 1. mai året etter at oppgjør i medhold av første ledd skulle ha funnet sted, plassere kvoter på den tildelte oppgjørskontoen sva-

rende til underskuddet fra det tidligere året. I tillegg skal det ilegges overtredelsesgebyr etter § 21.

Kvoter som er overført til oppgjør etter første og annet ledd for kvoteplikt i perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007 skal slettes.

§ 14 (*godkjenning av kvoter som ikke er utstedt i Det norske registeret for klimakvoter*)

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvilke typer kvoter, andre enn de som er utstedt etter § 8, som kan godkjennes i oppgjør i forhold til kvoteplikten, og prosedyrene for dette.

§ 15 (*utstedelse av kvoter på grunnlag av utslippsreducerende prosjekter i sektorer innenlands som ikke har kvoteplikt*)

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om utstedelse av kvoter på grunnlag av utslippsreducerende prosjekter i sektorer innenlands som ikke har kvoteplikt.

Kapittel 4 Rapportering og kontroll

§ 16 (*rapportering*)

Den kvotepliktige skal innen 1. mars hvert år rapportere foregående års kvotepliktige utslipp av CO₂ til forurensningsmyndighetene.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om rapporteringen, herunder bestemmelser om hva som skal rapporteres og hvordan utslippene skal beregnes eller måles.

§ 17 (*forurensningsmyndighetenes kontroll*)

Forurensningsmyndighetene kontrollerer og godkjenner den enkelte kvotepliktiges rapportering av CO₂-utslipp etter § 16.

I særlige tilfeller kan forurensningsmyndighetene gi pålegg om at den kvotepliktiges utslippsrapport skal verifiseres av en uavhengig tredjepart før innlevering. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om krav til og akkreditering av verifikasjonsinstans, herunder om utarbeidelsen og innholdet av verifikasjonserklæringer.

Kongen kan i forskrift fastsette at omkostninger i forbindelse med forurensningsmyndighetenes kontroll av utslippsrapporter etter denne bestemmelsen skal dekkes av den kvotepliktige.

§ 18 (*pålegg om opplysninger eller undersøkelse*)

Forurensningsmyndighetene kan pålegge kvotepliktige å gi opplysninger eller å sørge for eller bekoste undersøkelser eller lignende tiltak som med rimelighet kan kreves for å fastslå om det er behov for å endre rapporteringsreglene gitt i medhold av § 16.

Kapittel 5 Sanksjoner

§ 19 (*suspensjon av retten til å overføre kvoter*)

Dersom den kvotepliktige ikke innen 1. april det enkelte år har rapportert sine utslipp i henhold til bestemmelsene gitt i eller i medhold av § 16, skal forurensnings-

myndighetene suspendere vedkommende fra retten til å overføre kvoter i kvoteregisteret fram til tilfredsstillende rapportering foreligger.

§ 20 (tvangsmulkt)

Ved overtredelse av rapporteringsplikten etter § 16 kan forurensningsmyndighetene fatte vedtak om tvangsmulkt til staten. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den kvotepliktige oversitter den fristen som forurensningsmyndighetene har fastsatt for å rette forholdet. Tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forholdet varer.

Tvangsmulkten ilegges den kvotepliktige etter § 4. Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Forurensningsmyndighetene kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

§ 21 (overtredelsesgebyr)

Dersom den kvotepliktige ikke har overholdt sine forpliktelser etter § 13 første ledd, ilegges forurensningsmyndighetene et overtredelsesgebyr til statskassen. Overtredelsesgebyret skal tilsvare 40 euro på forfallstidspunktet for hvert tonn rapporteringspliktig CO₂ som det ikke er plassert kvoter for på virksomhetens konto i henhold til § 13 første ledd. Gebyret forfaller til betaling 14 dager etter påkrav. Ved forsinket betaling skal det betales renter etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. Vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Kongen kan i forskrift endre størrelsen på overtredelsesgebyret.

Informasjon om hvem som er ilagt overtredelsesgebyr og omfanget av overtredelsen skal gjøres tilgjengelig for offentligheten.

§ 22 (straff)

Med bøter eller fengsel inntil 3 måneder eller begge deler straffes den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene om rapporteringsplikt gitt i eller i medhold av § 16 i denne lov.

Kapittel 6 Avsluttende bestemmelser

§ 23 (endringer i andre lover)

I lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensning og om avfall gjøres følgende endringer:

§ 11 nytt annet ledd skal lyde:

Kvotepliktig etter klimakvoteloven § 4 skal etter søknad innvilges tillatelse til kvotepliktige utslipp av CO₂ så fremt han godtgjør at han er i stand til å overvåke og

rapportere utslippene på en tilfredsstillende måte. Kongen kan i utslippstillatelsen sette vilkår i medhold av § 16. Det skal ikke settes noen utslippsgrenseverdi i tillatelsen. Tillatelsen gjelder så langt det innleveres kvoter i henhold til plikten i klimakvoteloven § 13.

Nåværende § 11 annet ledd blir § 11 tredje ledd osv.

§ 18 nytt annet ledd skal lyde:

Tillatelse gitt i medhold av § 11 annet ledd tilbakekalles eller endres dersom kvoteplikten etter klimakvoteloven § 4 opphører.

Nåværende § 18 annet ledd blir § 18 tredje ledd.

Nåværende § 18 tredje ledd blir § 18 nytt fjerde ledd og skal lyde:

Ved avgjørelser etter første og tredje ledd skal det tas hensyn til kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper endring eller omgjøring for øvrig vil medføre.

§ 24 (ikrafttredelse)

Loven gjelder fra 1. januar 2005.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil gå imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 61 mot 11 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 17.48.01)

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten regner med at Fremskrittspartiet vil gå imot.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes med 60 mot 11 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 17.48.25)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 5

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 17.50.